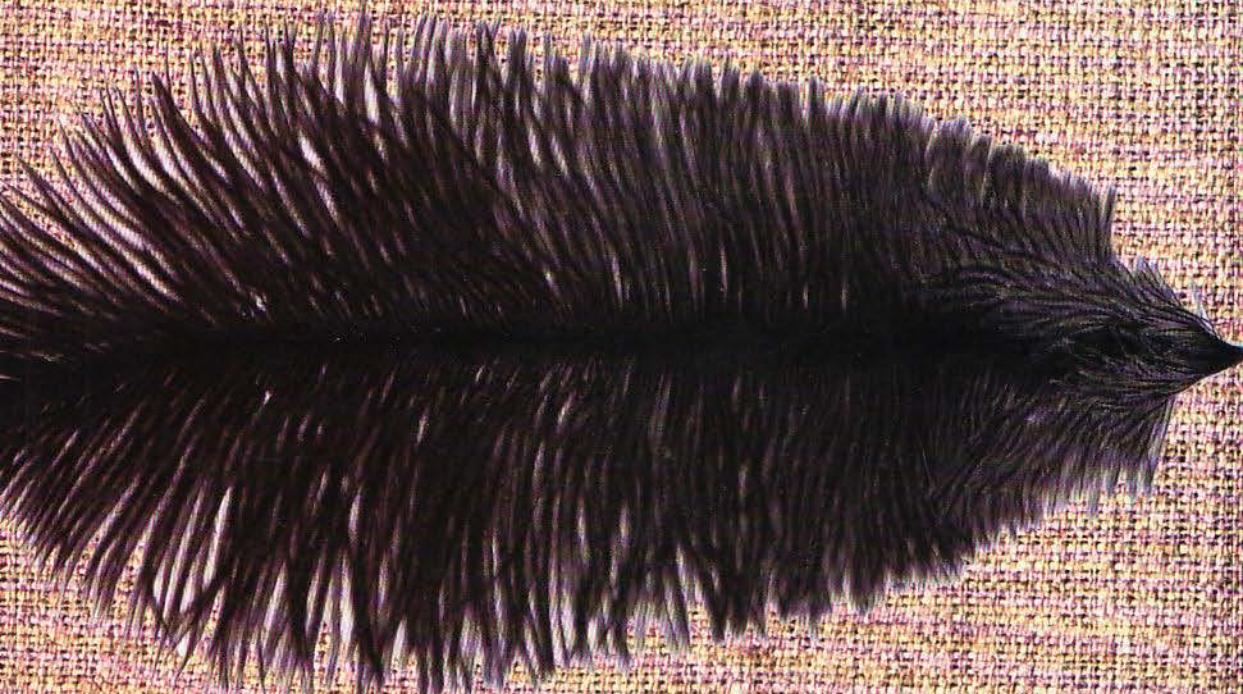

Ева
Млинарик-Гыра

ТУГА ЗА ТОБОМ

Єва Млинарик-Гыра

Туга за Тобом

Горлиці 2006
Gorlice, 2006

Слово о собі

Вродилам ся в селі Конечна на Лемковині. Більшіст свого життя пережытам на чужыні. Молоды роки на заході Польщы, а старіст в Канаді. Своїма фумками вертам до моего дітищаства на Лемковині. До того прекрасного регіону гір, лісів, зеленых лук з прекрасныма квіткамі: до чистой воды, котра плине в крутых потічках. До села з хыжами під соломяном стріхом, над котрыма на весну перелітали боцаны і сипівали пташки. До богатої нашої культури і лемківской бесіды.

Роки на заході Польщы сут для мя, як і для більшості Лемків полны болічых споминів. Лемкы і их традиції были высміваны, лефово толеруваны. Тепер в вільні Канаді можу виповісти, што чую. Тота пізна поезия помогла мі в тузі за рідним крайом, приблизыла прекрасну Лемковину дітичных років, позволила зрозуміти і показати кривду, яку зробила нам акція "Вісла". Може такс „просто од серця“ писання поможет іншим Лемкам злекішати іх біль. Може заінтересує тіж молодых, бо то історія их прадідів, нашої богатої культуры і орігінальної бесіды, котра хоц і не школена, але наша рідна. Мої лемківски еха пишу для тых Лемків, котры ици не забыли нашу бесіду. Я знам і памятам нашу конечнянську, фумам, же зрозуміют ей вишитки краяне, якы свій корін выводят з Бескідів.

Слово од редактора, який приготував збірку до друку. Моє задання полягало на тім, жебы верши записати кирилицьом. Деякє, мінімальне втручання в тексты, акцептували пані Єва.

Редакция
Андрій Ксенич

Графічне офс
Арета Федак

Errata

заміст	має бути
с. 4, верс 4	Графічке
с. 9, стрічка 5, верс 4	мешекати
с. 15, стрічка 3, верс 2	міну
с. 17, стрічка 6, верс 4	Межде конарями
с. 27, стрічка 4, верс 3	чужыгі
с. 47, стрічка 5, верс 3	І на всі Лемковині
с. 56, стрічка 1, верс 2	на возі
с. 58, стрічка 5, верс 3	повни
с. 84, стрічка 4, верс 1	зазом
с. 92, стрічка 3, верс 4	перикрашалам
с. 102, стрічка 4, верс 2	єдня
с. 115, стрічка 3, верс 4	З своего
с. 125, стрічка 18, верс 2	гайвейсі
с. 141, стрічка 10, верс 3	конечняне
	Графічне мешкати міни Межже каменями чужыні І на наші Лемковині на фурі повных разом прикрашалам єдні За свого гайвею в Конечні

Выдано на кошта авторки

Skład
FHU „LEBO” Gorlice

Druk
Drukarnia „Kwadrat”, Nowy Sącz

ISBN – 83-907645-3-9

Конечна

Конечно, Конечно.
Мое рідне село!
Там пташки сипівали,
Там было весело.

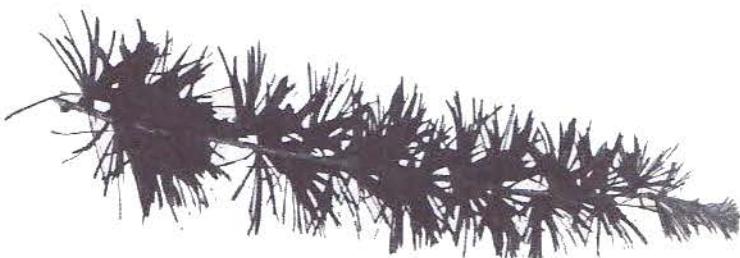
Там пташки сипівали –
Иши люде спали,
При плыткім ярочку
Жабы сой кумкали.

Там річка плынула
Медже лозинами,
Купали ся гуси
Разом з рыбами.

Там на цментери
Сут малы горбочки,
Лежат там нашы предки
І малы діточки.

Там сут похованы
Діды і прадіды.
Іх души ся носят
Понад милы Бескіды.

Там наша церковия
В котрі нас хрестили,
Там заросли стежкы
Кади мы ходили.

Дзвоны на Лемковині

На Лемковині дзвоны дзвонили,
Люде ся щыро Богу молили
І кождий Лемко на Лемковині
Чул, же він жыє в свої країні.

Дзвонили дзвоны рано і ввечер на пацері.
Дзвонили дзвоны в кождім лемківськім селі.
Дзвонили дзвоны, як хтось помер- смутну новину возвіщали,
Дзвонили дзвоны, як над горами темны хмары залігали.

Дзвонили дзвоны в кожду неділю.
На похоронах і на весілю.
Так було од віків на Лемковині
Докаль Лемки жили в свої маленькі країні.

В 1947 році на Лемковині перестали дзвоны дзвонити,
Выгнали люди і не було кому до церкви ходити.
През кілька років нашы дзвоны мовчали.
Жадну новину не возвіщали.

Мало люди жыє, якы памятают
І о наших дзвонах оповідають.
Жебы нашы дзвоны знали бесідувати,
То они бы могли нам історию переказати.

В 1943 році Німці на Лемковині дзвоны заберали.
Люде, як могли, так іх переховували.
Як памятам, дзвін в студни през войну ховали.
А в сорок семі році нашы дзвоны ся позалишали.

Така смутна істория наших дзвонів була,
Не змыслена, не перекрученна.
Але правдива
В мої памяти ся залишила.

Перешло піл віку
В нові дзвіниці дзвоны задзвонили,
Жебы долгы, долгы вікы дзвонили,
Жебы іх голос было чути не лем в Конечні і в Ждыни,
Жебы іх голос чули вшытки Лемки, которы жыют на чужыні.

Лемковина

Лемковино, краю мій,
Як ты запропала,
Вывезли нас вшытых Лемків
Ты-с сама зостала.

Земле наша камениста,
Як я тя кохала,
Де єст тата крута річка.
Што-м ся в ні купала.

Южнич неє лем спомини
З нашої Лемковини.
Де сут меджы, де чересньі
З нашої солотвины?

Заорали, вyrівнали
Дерева вытяли.
На котрих сой давно пташки
Весело съпівали.

На березі перед хыжом
Ворона крякала.
Може она тоту біду
Так переживала.

Нес березы – давно зрубана,
Нес нашой хыжи – давно збурена.
Така доля Лемковини
Лемкы жают на чужыні.

Бук

Выріс бук медже горами
З великыма конарями.
Долгы вікы бук вырастал
В гірску землю він ся врастал.

Вріс ся в горы і долины,
Вріс ся в нашу Лемковину.
Ріс сой буйні і зеленів
Запуштал в землю корені.

Нікому не пришла думка,
Же зрубают Лемкам бука,
А зрубали з конарями
І вырвали з корінями.

Не єбука ни коріня
Пропала нам Лемковина.
Вывластили нас з нашого,
Розпродали для чужого.

Нам зостали ся споміни
З нашої рідной Лемковини.
Таку красу, такы горы
Не стрітиш в жытю николи.

Такы поля заораны,
Такы меджы з ягодами,
Такий потік з папортином,
Такы букы з буковином.

Лем зостали там прадіды
Духы іх понад Бескіды.
Смотрят з горы на долину
На рідненьку вітчyzнину.

При граници

Подул вітер од граници
І од Словаччыны,
Пас там газда сой худобу
На рідненъкі Лемковині.

Съпівал собі там весело,
Ходил по Бескіді,
Бо то його земля рідна
Од дідів – прадідів.

Тепер там туристы ходят,
Горы подивляют,
Як там гарді, як там мило,
Як пташкы съпівают.

Лемко деси на чужыні
Горы сой споминат,
Своє село, свою хыжку
Собі припоминат.

Што Лемкови ся остало –
Лем повспоминати,
Выгнали го на чужыну –
Мусит там мешекати.

Може дух dakoli верне –
Посмотрит ся з горы,
На Бескіды, на долины
І на рідны горы.

Лемковино, Лемковино!

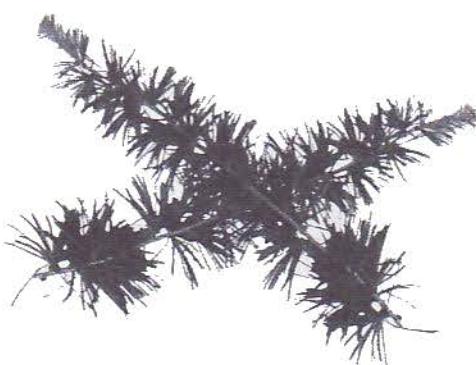
Лемквино, Лемковино.
Яка ты прекрасна!
Съвітила ты давно Лемкам,
Як зіронька ясна.

Згасла-с наша Лемковино
В сорок семім роци,
Нихто того не предвіділ
Навет і пророци.

Тепер нашы рідны горы
Крячом порастают.
Тепер нашы рідны села
З мапы пропадают.

І мы ся мусиме
З вішткым погодити,
Всяди нам повідают.
Же так мусит быти.

Так юж мусит быти
І так позостане.
Бо юж наше рідне село
Давно розпродане.

Лемкы

Высоко в горах
На Лемковині,
Жили сой Лемкы
В свої країні.

Были щасливы,
Побожні жили,
До свого Бога
Там ся молили.

Все себе взаємно любили,
Бо в своїх серцях Бога носили.
І жили собі з чистым сумліньом.
Бо Лемкы были єдном родином.

О церкви дбали,
Съвата съватили.
Лемкы ся шыро
Богу молили.

В 1947 році,
Як нас з гір выгнали.
Лемкы ся вынародовили
І барз позміняли.

Тепер тяжко найти Лемка,
Жебы своим мовом ради,
Тепер тяжко найти Лемка,
Што никому не завадил.

Молодий Лемко
Так оповідат.
Же має школу
Більшу од діда.

Же дідо не знал
Писати - читати,
Але його дідо
Знал тяжко працювати.

Молодий Лемку, не забывай
Одкалъ походиш,
З якого коріння
Ты ся выводиш?

Бо шкода того, же маш
Высоку школу.
Як ёс забыл
Рідну мову!

Наше до '47-го

Наша хыжа,
Наша загорода,
Наша яблін біля полта.
Наш сыпанець,
Наш ярочок,
Наш садочек,
Наш горбочок.

Наша певница,
Наша береза,
Наша студня зо студеном водом.
Наша лозина,
Наш старий явір,
Наше подвіря з худобом.

Наша лука,
Нашы гряды рівно пограбаны
І ярином засіяны.
Наш ярець буйний, колосатий,
Нашы бандуры зачынали заквитати.
Наша меджа з червеныма ягодами,
На нашім вершку лубін з жолтыма квіткамі.

А за верхом, там рівнина,
Росла наша коничына.
На ружово заквитала,
На сохах* сой высыхала.
Дальше наша кустрица,
Сосенькы, стара ялица.
За кустрицом ріс наш леник
Рівнісенъкій як гребеник.

А при самі граници
Вырастали черниці.
Але паньство нас выгнало
Наше вшытко нам забрало.
Юж не мame нич нашого,
Привыкайме до чуджого.

* Короткий словник труднійших слів на кінці збірки.

Наша хыжа

Хыжо наша, хыжо,
Як ты запропала –
Ани єдна цегла
З тебе не осталася.

Ани єдна цегла,
Ани єден камін,
Так ёс запропала
На вік-віків, амин.

Де хыжа стояла –
Земля выріvnана,
Зароснена травом
Маленька поляна.

Лем тот ярочок,
Што пред хыжом плинул;
Він цалком не заріс,
Цалком не загынул.

А при тім ярочку
Росла кіньска трава,
Она ишы росне дальше –
Вывластити ся не дала.

На меджы з сусідом
Стара верба росне,
По вербі-м познала
Де хыжа стояла.

Хыжы розбурили,
Землю розпродали,
А нас Лемків выселили,
По съвті нас розогнали.

Так пропали нашы хыжы,
Наша вітчызнина;
Так пропала рідна мова,
Рідна Лемковина.

Наш потік

В нашім потоци квітки торгалам,
В нашім потоци вінки спліталам.
В нашім потоци паслам коровы.
В нашім потоци мыла єм ноги.

В нашім потоци пташки съпівали.
В малім ядлівці гніздочко мали.
А я сідила і ся смотріла.
Як мама свої пташки кормила.

В нашім потоци вода черчала,
Я в ні округлы камінці зберала.
На березі з братом мы іх складали.
Мама в потоци синю глину копали.

В нашім потоци росли ягоды
І папортина, букы молоды.
Смерек, на котрім ворона гніздо мала,
Свої воронята в нім выховувала.

Тепер наш потік цалком змінений.
Ружним крячом зароснений:
Черничанком, тернинами.
Копривом і великими ядлівцями.

Юж до потока никто не ходит,
Не пасе коровы, не зберат ягоды.
Така доля Лемковины
Нашой одвічной вітчизни.

Наш явір

Ой, яворе, яворе, яворе зелененький,
Як ты стоїш ту смутненъкий.
Нес тых люди, што тя посадили.
Нес ту люди, жебы тя любили.

Більше як піл віку
Стоїш ту самітний,
Ани єс не виріс, ани єс не высох,
Як быс был заклятий.

В перші съвітові війні
Під твоє коріня міну сховали,
Певно тым твос коріня
Міцно позатрували.

І так ты сой стоїш
І з гірки споглядаш,
Де сут тоты хыжы.
Што ты іх памяташ.

Вшытко ту змінили,
Вшытко вырівнали,
Лем ты остал на ті гірши
При малі лозинци.

Ты яворе і лозинко –
Вы сте сусідами,
Тілко ся остало
Памяти за нами.

Росний, росний сой, яворе,
Не зосхний николи.
Лемкы тя ту посадили
На тім ріднім полі.

В наші долині

В наші долині медже горами
Росли ялички зо смереками.
Весном смерекы зеленіли
На вершках шышкы ружовіли.

Шышкы в сонці ружовіли,
Як зьвідочки ся съвітили.
А в осени дозрівали,
Дрібне насіння розсівали.

Пташки насіння дзіобали,
Весело сой цвіркали.
Руды вовірочки
По голузках скакали.

Де споткаш такы смерекы? –
Лем на Лемковині.
Такы шышкы ружовіцькы? –
Лем в наші долині.

А ци ишы роснут,
Ци ся зеленіют,
Ци на весну малы шышкы
Ишы ружовіют?

Хотіла бым іх відіти –
Як ту до них долетіти?
Так з далека, з чужыны,
Не легко прибути.

Рокита

Медже горами, медже лісами
Заквітала сой рокита жолтыма базями.
Вчасном весном розквітала
Людям очы радувала.

Газда орал свою землю
Обік при потоци,
Рокита гарді пахла.
Сірий сьніг лежал од півночы.

Над рокитом пшолы брінчали,
Солодкий мед выпивали.
Так весело сой брінчали,
А так тяжко пряцювали.

А на горі, на ялици зозуля кукала,
Она теплу, гарду весну весело витала.
Зозуля любила голосно кукати
З ялиці на бука перескакувати.

Рокита квітла, а пшолы брінчали,
Газда орал свою землю;
Смотріл на природу
Очы му ся радували.

Жайворонок над полями
Трепотал крильцями,
Вода в потоци черчала
Межде конарями.

Юж не оре газда землю
При своім потоци,
Бо забрали йому землю
В сорок семім році.

Краса Лемковины

Росла-с наша Лемковино
Долги, долги вікы,
Буки, сосны і ялиці –
Высоки смереки.

На полянах, на берегах
Красьні вyrастали
І шуміли без устанку –
Так якбы сypивали.

Пташки на них гнізда вили,
Весело сypивали,
Свої малы пташенята
В них выховували.

І мы там ся народили,
До школы ходили;
Свою рідну Лемковину
Щыро полюбили.

Нee такой Лемковины
Другой на тім съвіті.
Де можна ся зо студеньки
Водички напити.

Люблю свою Лемковину
І не перестану,
Так далеко льос нас шмарил
І ту юж остану.

Нee тепер де вертати
Вшытко юж змарніло,
Там на наші Лемковині
Вшытко загынуло.

Жебы тепер вшытки Лемкы
Так як давно жыли,
То бы нашу Лемковину
Ицы оживили.

Загынули наши сypівы,
Нашы обычай.
Тепер ся вшытки Лемкы
По съвіті турают.

Може Пан Біг допоможе
І Божая Мати.
Же там ицы Лемкы будут
Земличку орати.

Калина

Росла калина на Лемковині
Там при потоци в наші долині.
Росла калина медже ядлівцями
Помедже першыма, а другыми буками.

Я на грибы там ходила
На калину ся смотріла.
На весну калина ся развивала
В літі в білы квітки заквітала.

Ой, як гарді, як прекрасні
Росла сой медже ядлівцями,
Розквітала сой на біло,
Як молодиця помедже дружбами.

Хто ёй там посадил,
Одкаль там ся взяла?
Од як давна в наші долині
Она сой стояла?

А ци она ишы росне,
Ци ся развиває?
Може давно юж засохла –
Лем сам Пан Біг знає.

Липа

Серед села росла липа
Прекрасну корону мала,
Пізном весном ціла липа
Красьні заквітала.

На Русаля з той липы
Голузкы ломили,
Свої хыжы наоколо
Липом майли.

А на горі медже конарями
Черемшына вырастала.
На осін черемшына ягодами
Голузочки вкryвала.

Пташкы прилітали
Ягоды дзюбали,
Сідали на липі
Весело цвіркали.

Од як давна липа росла –
Стары люде не памятали.
Юж не росне липа в селі –
Давно ёй зрубали.

Жайворонок

Сьпівал собі жайворонок
Попід небесами,
Лемко орал свою землю
Рівными скыбами.

Сьпівал собі жайворонок
Високо над горами,
Лемко орал свою землю
Сивыми волами.

Лемко любил свою землю,
Любил єй орати;
Жайворонок красъні сьпівал –
Любил го слухати.

Як заорал і засіял –
Рівно заборонил.
Сіл на меджу на камени –
Богу ся помолил.

Неє меджы ни каменя –
Нема землю хто орати;
Жайворонок красъні сьпіват –
Нема кому го слухати.

Така смутна Лемковина,
Як видно навколо.
Не буде єй Лемко орал
Своїм сивым волом.

Од 1947 року перестали Лемки
Свою землю орати,
Перестали жайворонки
Весело сьпівати.

Лемки землю не орют
Перешло піл віку.
Забрали нам вітчyzинu,
Выгнали нас на чужинu.

Боцаны

Прилетіли боцаны
З-за синього моря,
Сіли собі на завої
На лемківски поля.

Ходят, бродят по завоях,
Смотрят ся воколо;
Чом газда не оре землю,
Чого пусте село?

Неє діти на беріжку,
Котры на них все чекали.
Як боцаны прилетіли
Радісно іх витали.

Буськы летят, буськы летят –
Весна разом з нима.
Одышла до моря
Тота лютая зима.

Идут боцькы по завоях –
Вшытко ся змінило,
А може нам зо смутку
Так ся одмінило?

З жадной хыжы, з комина
Дым нич не вилітат.
Ту ся штоси страшне стало –
Боцан собі думат.

Стало ся ту штоси страшне –
Лемків выселили,
Котры ту без долги вікы
В горах собі жили.

Гластівочки

Полетіли гластівочки над лісом,
Збудували сой гнізочка під стріхом.
В кожду весену прилітали
Там гніздочка свої мали.

Одлетіли гластівочки в чужину,
Оставили свої гнізда на зиму.
В кожду весну вертали.
Гніздочка на них чекали.

Прилетіли гластівочки з чужини,
Де лишили свої гнізда на зиму.
Нес стріхи ні гніздочок.
Остал ся малий горбочок.

Сіли они на черешни,
Зачали цвіркати –
Де будеме тепер
Гнізда будувати?

Розбурили нашы стріхи
І нашы гніздочка.
Нес тепер де вертати
Новы гнізда будувати.

Будеме в далекі чужині
Гнізда будувати.
Будеме там на чужині
Діточки ховати.

Лихи люде то зробили,
Нашы гнізда розбурили.
Жебы-зме гнізд своїх не мали
Николи ту не вертали.

Меджа

На високі меджы
Хрін біло заквітал.
Сідил на нім пташок
Весело сой съпівал.

Весело сой съпівал,
Весело цвіркотал.
Під хріновым лисьцом
Своє гніздочко мал.

Там при самі меджы
Газда землю орал,
Але він николи
Гніздочко не бурил.

Як нас з гір выгнали,
Меджу розбурили,
Більше там пташочки
Гнізд не будували.

Юж не квитне хрін на меджы
І пташок не съпіват.
Юж не оре газда землю
Лем сой єй споминат.

Дики гуси

Летіли гуси понад горами
І трепотали легко крылами,
Посмотріли ся з горы в долину.
Тай не познали юж Лемковину.

Де тоты села медже горами,
Де тоты хыжы крыты стріхами?
Де тоты церкви з трьома банями,
Котры блищали медже хыжами?

Де ся поділи поля ораны,
Жытом і вівсом позасіваны?
Там зме сідали, одпочывали,
Дрібненький овес собі торгали.

І смотрят з горы: Де бы ту сісти,
Кусьцьок спочнути і дашто зісти?
Чистенької воды в річці попити,
Бо треба дальше нам полетіти.

І так кружат доокола –
Неє ту жадного села.
Неє поля ораного.
Жытка, вівса зеленого.

Сіли собі на поляні,
Кусьцьок сой там одпочали.
Чистої воды ся напили,
На чужину полетіли.

Змінила ся Лемковина
Лем до половины,
За границом гарды села,
Орны поля і долины.

Сорока

На високі липі
Сорока скречала,
З голузки на голуз
Перескакувала.

Скочыла на вербу,
З вербы на смерека:
Так літала і скречала
Маленька сорока.

Чого так скречала,
Чого так літала:
Нихто о тім не знал,
Што она звіщала.

Як сорока скречыт --
Новини приносит.
Лем, же нихто не зна,
Што она голосит.

Сорока то чула
І о тім думала,
Же не буде всеці
Юж курятка крала.

Не буде ту газди.
Не буде газдині
І юж буде пусто
На кождім подвірі.

Нес юж той липы
І того смерека.
Де скакала і скречала
Маленька сорока.

В о р о н

Летіл ворон над горами.
Смотрів ся в долину
І нияк він не познавал
Нашу Лемковину.

Така смутна Лемковина –
Неє хыж і плотів.
Неє садів на горбочках –
На пасвиску конів.

Сіл сой ворон на ялици –
Смотрит наоколо.
Не оре юж газда землю
Своїм сивым волом.

Він не зрадил свою землю
Але го выгнали.
Деси далеко на чужыгі
Його поховали.

Юж не верне ту николи.
А хотів вернути:
Не быво му суджено
Ту жытя пережыти.

Але внукам оповідал
Все свої спомини.
Жебы они памятали
Одкаль іх коріня.

Внуки пишут і потуют
Кажде діда слово.
Што ім дідо оповідал
Свойом рідном мовом.

Пташок

Збудувал пташок
Собі гніздочко
Медже скалами
Там над поточком.

Не ма юж пташок
Свого гніздочка,
Одлетіл в чужыну
Зо свого поточока.

Збудувал кісно.
Мягко выстелил
І там ся пташок
В гніздку оселил.

Юж осін пізна,
На дворі слота;
Юж не збудує
Другого гнізда.

Рано ся будил.
Весело съпівал
І на гніздочко
З горы позерал.

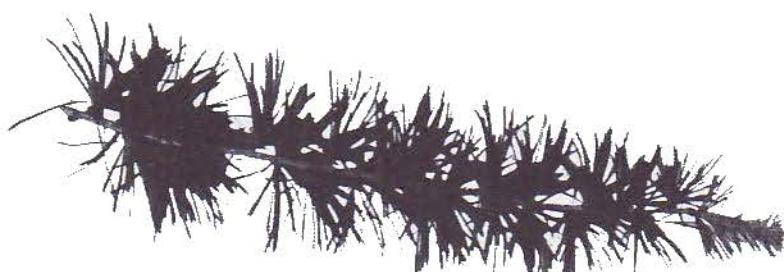
Приходить зима,
Юж сънігом съпле;
З чого він тепер
Гніздко збудує?

О, яке гарде,
Яке выгідне
Тото гніздочко –
То його рідне.

Сіт на смерека
Під голузками
І так трепоче
З зимна крилцями.

Летіли крукы
Понад горами.
Збурили гніздочко
Медже скалами.

Лем він споминат
Своє гніздочко,
Котре збудувал
Там над поточком.

Буря в горах

Над горами темны хмари,
То ся буря зближат.
Лісы шумлят, вітер свише,
Хмара сонце вкрыват.

Ту ся блискат, там ся блискат –
І страшна гырмота,
Пастушок з коровами
Скрыл ся до потока.

Стал сой під густу ялицю.
Бо страшні дойдж ліє;
Смотрит, а понад горами
Юж небо синіє.

В горах буря прудко приде
І прудко перейде,
Вітер хмари пережене
І сонечко выйде.

Вода в ріци коломутна
З берегів ся выливат,
Плыне быстро, плыне прудко –
Часом мостки зрыват.

Лемків то не страшыло
Хоц завої заливало,
Сонце вышло зо-за хмари
Тай завої просушало.

Пастушок

Помедже ядлівцями
Пасли ся коровы,
Ходил коло них хлопец
Хоц мал босы ногы.

Ядлівці кололи го
В тоты босы ногы,
Він на то не зважал,
Бо він пас коровы.

Батіг мал з ремінця,
З ядлівця бічысько,
Ходил медже ядлівцями
Маленький хлопчысько.

Мерендю сой носил
В брушлячку в кошени,
Зато не был голоден –
Все был наіджений.

В леняні торбинці
Носил сой книжочку,
Як коровы добрі пасли –
Чытал сой байочку.

Не мал коли хлопец
До школы ходити,
Оддали го до сусіда –
Мусіл зарабляти.

През зиму він зачал
Ходити до школы,
На весну перестал
Бо знов пас коровы.

При пасінню коров
Кусьцьок сой заробил,
Купили му черевікы –
Юж боси не ходил.

Лемковина наша рідна

В горах Карпатах
Дужко люде жили,
Але свою землю
Все обробили.

В сорок семім роци
Кривду нам зробили.
Взяли вітчизнину –
З торбами пустили.

Красьні заорали
І поборонили,
І вшытко каміня
На купы зносили.

А тепер нам гварят:
Хцете своє мати,
То треба од панства
Сой выкупувати.

Родила землиця
Вес, жыто, ярець.
Завсі Лемкы мали.
На разовий хлібець

Жебы гроши Лемкы
В машыні робили.
То бы Лемковину
Зараз выкупили.

І не нарікали,
Все веселы бывали,
Красьні сой съпівали
І щасливо жили.

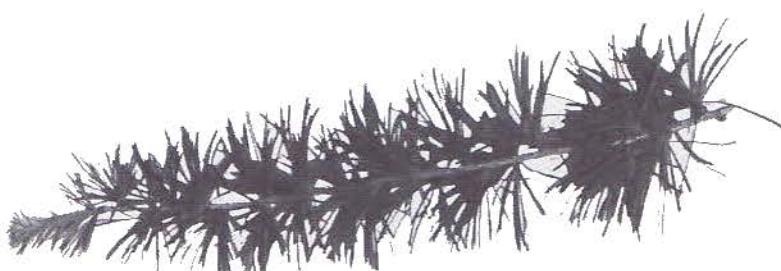
Пречіж там выросли,
Там летят спомини;
Там іх рідна земля,
Там єст іх коріння.

Шуміли смерекы,
Ялиці і букы,
З нима вирастали
Лемківськы правнуки.

Остали цментері,
Хоц юж заораны;
Але духи предків
Жыют над горами.

Берегы, потоки,
Поляны, долины –
То єст ціла краса
Нашой Лемковини.

**

Верний же ся, Лемку

Летит ворон з чуджых сторон
Над горами краче:
Верний же ся, Лемку, в горы –
Лемковина плаче.

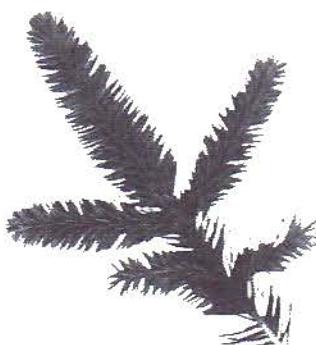
Юж не верну ту николи.
Бо юж см за старий.
З мойой землі, з мойой рідной
Давно ня выгнали.

Заграбили нам безправні
Наши рідны горы.
Наши хыжы, наши лісы.
Засіяны поля.

Не забуду свойой землі
Покля буду жыти
І за рідном Лемковином
Все буду тужыти.

Таке зіля, таке квітя
Не стріну николи,
Яке для ня заквитало
Там на моїм полі.

Крач вороне, крач голосно –
Най тя буде чути:
Же нам нашу Лемковину
Повинни вerneruti!

Нічка на Лемковині

Зашло сонце за горами.
Темно понад Бескідами.
Сива гмла ся розстелила,
Поля, ліси заставила.

Пташки спят в гніздочках,
Звірята в ямочках.
Заяц заснул в коницьні.
Вовірочка в яличыні.

Лем вода в потоци
Тихіцько черкоче.
З-під високої горы
В ден і в ночы тече.

Місяц вишол над горами
Освітил поля з лісами
І маленьку кругу річку
Медже лозинами.

В селі тихо, тихісенько –
Люде спят спокіні.
Лем де-неде пес забреше
При свої хатині.

Така ніч, то лем спомини –
Юж такий не буде.
Аута гучат, потяг свище,
Тай не спят і люде.

Весна на Лемковині

Небо сине, синіснък,
Сонце ясне, ясиесеньке;
Над горами красні грило
Теплісінъким вітром дуло.

А на меджы черешеньки
Біло заквітали.
А під небом жайворонки
Весело съпівали.

А в потоци стары буки
З днія на ден ся зеленіли.
Розвивали ся прекрасні
Як бы нараз молоділи.

А на луках жолты май
Красні заквітали.
Діти іх зберали
Віночки сплітали.

Гластівочки під стріхами
Гніздочка сой будували.
Солому з болотом
До купи зліпляли.

Газдове свою землю
Рівнішко орали.
Газдзині при річці
Полотно сой прали.

Така весна, то спомини –
Николи не верне.
Наша рідна Лемковина
До нас не поверне.

Там остали наші гори
І наші Бескіди.
Там остала вітчизнина
Од діда-прадіда.

Ранок на Лемковині

Як лем сіріло, як лем свитало,
Юж на Лемковині жыття оживало.
Ту пес загавкал, там когут засьпівал,
Так на Лемковині ранок ся зачынал.

Дзвоны на пацері при церкви дзвонили –
До дня вшытых збудили.
Ишол газда до дня косити –
Мусіл през річку переходити.

Од хыжы до хыжы стежка ся вила.
Медже хыжами річка плынула.
През туту річку лавку шмарили
І по ті лавци переходили.

Газда косил траву з росом
Не обутий, але босий.
Пташки з-під косы вилітали
Там гніздочка свої мали.

Жабы при ріци кумкали,
Зозулі на буках кукали.
Пастухи худобу выганяли.
Весело в потоши съпівали.

Косарі остріли косы,
Голос летіл по росі.
Газдыні полуденок ім носили,
По ті лавци переходили.

На ті лавци люде ся спотыкали,
Вшытки себе поздравляли.
Од віків там Лемки жыти
Тай ся вшытки добре знали.

Літній ранок

На Лемковині ден ся зачынат,
Сонечко ясне з ліса вызерає.
Ясне проміня понад деревами
Огріват тіж поля медже горами.

Роса дрібніцька блишыт на сонці.
Дівчатко съпіват собі на гірці.
В быстрім потічку вода черкоче.
Над деревами пташок цвіроче.

Небо синіцьке без жадной хмари
Як бы то были даяки чары.
Гардій был ранок на Лемковині
Але то давны нашы споміны.

Юж нес ліса, бо ліс вытяли.
Над котрим пташки рано съпівали.
Нес дівчатс з коровами.
Котре гукало медже буками.

Лем в тім потічку вода черкоче.
В дрібні лозині жаба реточе.
Лем хто єй слухат і хто єй чує? –
Лемко на чужыні жытя марнує.

Забрали му вітчызну.
Выгнали го на чужыну.
Там му пташки не съпівают.
Хмари небо закрывают.

Бо чужына – все чужына.
То не рідна Лемковина.
Хоц там было кус білніще,
Жыло ся нам веселіще.

Жнива

На високі горі
Газда жыто косил.
При остріню косы
Голос ся розносил.

Голос ся розносил
Поміж горами.
Жытко ся складало
Рівныма ватками.

Газдня за газдом
Жытко підберала.
Рівніцько в снопы
Соломом вязала.

Під вечер гардіцько
Жниво поскладали.
Так поматы снопы
В стіжках висыхали.

Хоц ся нарobili
Але ся тішyли.
Же так дуже жытка
През ден накосили,

Бо на Лемковині
Косами косили
І вшyтку роботу
На час порobili.

Вечером спочали
В сливковім садочку,
В сливковім садочку
На малім горбочку.

В плитіцкім ярочку
Жабы сой кумкали,
Дівчата і хлопці
Весело сипвали.

Бо на Лемковині
Хоц тяжко рobili.
Але там люде
Все веселы были.

Осін в горах

Сива гмла понад полями.
Темны хмары над горами.
Зимний вітер подуває.
Лисьця з дерев опадає.

Дики гуси одлетіли
Далеко за море.
Ищи газда за потоком
Сіру землю оре.

Буде сіял осімину
Хощ кусьцьок спізнений.
Посходить житко під сънігом
На весну ся зазеленит.

А під меджом
Пастушкове оген розпаляют,
Студены руки, мокры ноги
Собі огрівают.

Принесли сой оген
В маленьком горночку,
Розпалили огниско
Так як собіточку.

Напекли компери
В горячім попелі,
Наїли ся при огниску
І были веселы.

Ци памятают таку осін
Тепер молоды люде?
Така осін была давно –
Юж такой не буде.

Хто бы тепер палил оген
Брудил собі руки?
Так робили лідове –
Юж не роблят внуки

Квітна неділя

Іде весна. сонце гріє
На горах юж сьніг топніс.
А в потоци медже буками
Розквітат рокита сивыми базями.

Ідуть діти до потока
Рокиту ломити.
Приходить Квітна Неділя
Треба багнятка съватити.

Наламали голузочек
Гарді розквітненых.
Вышли з глубокого потока
Веселы, задоволены.

А в неділю сонце съвітит
Хоц сьніг ици лежит.
Ідуть випытки до церковці.
Бо так ся належит.

Несут в руках голузочки
Мамы і діточки.
В букетики поскладаны.
Басануиком завязаны.

Так было на Лемковині.
Як Лемки там жили,
Все на Квітну Неділю
Багнятка съватили.

Посвачены багнятка
На полици положыли:
Літом, як била велика гырмota –
На огни палили.

На огни палили,
Щыро в то вірили.
Же буя прудко перейде –
Не наробит школы

Великден

На горбочках юж съніг згынул –
Вказує ся земля,
Над горами сонце ясне –
Иде красна весна.

Юж газдыні білят хыжы,
Чышат, прикрашают,
Они так на Великден
Обыйсьця шыкуют.

В округлых бляхах
Печут бабки, паскы.
Вытігают зо своїх скринь
Кабаты, запаски.

Великден – велике съвато
Треба ся прибрести,
Гальоны выкрохмалити
І выпрасувати.

А дівчата вечерами
Пишут сой писанкы,
Малюют, фарбуют
Прекрасны крашанкы.

На Великден ранісенько
До церкви ся спішат.
Несут паскы і кошыкы
І вшытки ся тішат.

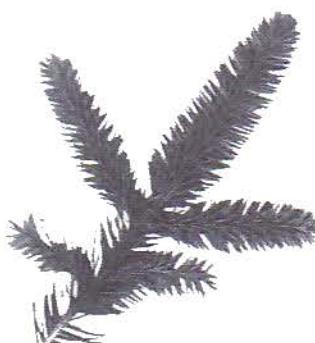
А в кошыках солонина,
Кобаса, сыр, масло,
В середині съвічка з воску
Съвітила ся ясно.

Яйца ружны, кольоровы,
Красыні малюваны,
Зеленым барвінком
Кошыкы прибрани.

З процесийом коло церкви
Три разы обходят,
В каждім селі, в каждой церкви
Вшытки дзвоны дзвонят.

Голос дзвонів ся розносит
Попід небесами,
На Великден все дзвонили
Вшыткыма дзвонами.

То спомини з Лемковины –
Ту дзвоны не дзвонят –
Люде иши так з навыку
До церкви приходят.

Неділя на Лемковині

В неділю рано на Лемковині
Ішли до церкви дівки, газдыні.
Никого дома не залишали,
Вшытки до церкви ся выберали.

Ішла Лемкыня в новім кабаті.
В широкі запасці і оплічати.
Высокий чепець, хустка гадвабна.
О, яка була гарда, парадна!

На карсі мала білі гальоны.
Выпрашувањи, выкрохмалены.
Горсет вышитий пацюрочками,
На ногах черевікы з холявками.

Старши газдыні мали кожушата.
На верха плахта чорна, губата.
На голові хустка, красна тебетівка.
То була газдыня, не жадна дзядівка.

Поважний газда ишол сой в чузі.
В білі кошели і капелюсі.
Блишали скірні з холявами.
А він сой дуркал підковечками.

Запропала тебетівка
Гарда чорна казімірка.
І горсеты з пацюрочками,
І запаски зо шнурками.

Запропали Лемків строй.
Лемків ружны обычай.
Нес газди ни газдыні.
Жыют они на чужыні.

Може то дивне, але правдиве,
Давно так на Лемковині було.
Лемкы свою моду мали.
По свому ся вберали.

Съватий Вечер в горах

Съватий Вечер. Съватий Вечер
Был правило съватий.
Як съватили Лемки в горах –
Мило споминати.

Під столом солома,
А на столі сіно.
На леняни м обрусі
Розмаїте ідоло.

Бобальки, пероги, варена пшениця.
Біб, горох, капуста, губы, кеселия.
На середині стола съвічку засъвітили
І вшытки ся щыро Богу помолили.

А обік при столі зелена яличка.
На кожді голузди съвітила ся съвічка.
На вершку ялички звіздза сой блищаля,
Рождество Христове всім припоминала.

Зо звіздом, з вертепом царі приходили.
Съпівали коляды – всі ся веселили.
Гарді вінчували, жычыня складали,
Гардий Съватий Вечер Лемки в горах мали.

Вшытко запропало.
Як нас з гір выгнали.
Ту не такий Съватий Вечер.
Як мы в горах мали.

Съватий Вечер в Канаді

Пришол Съватий Вечер
Радо мы зме го чекали.
Вшыткы ходиме до роботы,
То зме пізно вечеряли.

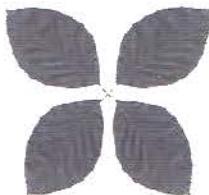
То не такий Съватий Вечер.
Як мы памятаме.
Неє снопа зерна в куті
І сіна не мame.

Не ходиме юж на річку.
Жебы ся студеном водом вмыти.
Нашы обычаї ся скінчыли,
Треба о них забыти.

Хоц стіл мame закладений
Ружныма ідлами.
Але все нашы горы
З жальом споминаме.

Неє царів зо зъвіздом,
Жебы нам съпівали;
Хоцкі єдну колядочку
Заколядували.

Сами зме сой засыпівали.
Разом посідили.
Так зме иши єден Съватий Вечер
На чужыні пережыли.

Новий Рік

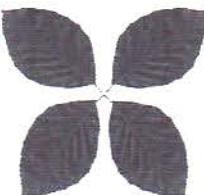
Иде Новий Рік
Великыма кроками,
Старый ся залишат
Юж поза нами.

Иде Новий Рік –
Жычыня сой складаме,
Але што нас чекат –
Того мы не знаме.

Старий Рік перешол –
То го памятаме,
Што Новий принесе? –
То того не знаме.

Щесьця собі жычыме
Цілыми родинами,
Жебы была згода
Медже народами.

Бо щесьця, здоровля і згода.
То найкраще, што може быти;
Бо як ёст здоровля і згода,
То лекше на тім сьвіті жити.

К є р м е ш

Од рана дзвоны дзвонили,
Люде з околиці до церкви ся сходили.
На ногах, возами гірскыми конями,
Іхали на кєrmеш цільма родинами.

През горы, през ліси узьмиа стежками,
Ишли на кєrmеш цільма гуртами.
До полудня ся молили –
По полудни ся гостили.

А в вечер забава, вшытки таньцували.
Стары ім гудакы на гушельках грали.
А як засьпівали двома голосами,
То голос іх летіл понад Бескідами.

На кєrmеш, на кєrmеш, до каждого села,
Де лем церковця збудувана была.
А на Лемковині церков в кождім селі.
Люде ся молили і были веселы.

Тепер церкви неє, бо церков збурена,
Не дзвонят юж дзвоны од самого рана.
І тых Лемків неє, што кєrmеш робили.
Котры долги вікы в своїх горах жыли.

Як Лемків выгнали – кєrmешы пропали,
На Заході Лемкы кєrmешів не мали.
Не мали церковці, ани свойой школы
І так ся вызбыли Лемкы рідной мовы

Мясниці

Як мясниці ся зачали
Лемкы ся розтаньцували.
На музыках, на весілю
Таньцували што неділю.

Свашки голосно съпівали,
Музыканте на гусличках грали.
Молодий ишол з дружками,
Молодиця медже дружками.

Так весільний оршак ишол,
До церковці піше пришол.
При церкві ся затримали,
В пары рівно поставали.

А як в церкви сълюбували
Вінці молодым на головы клали.
З барвіночка зеленого,
З городочка маминого.

А як з церкви домів пришли.
То кусьцюк ся погостили.
Съпівали і таньцували
До рана ся веселили.

Як молоду зачепили
На ріши єй гарді вмыти.
Молодиця балец поділила –
Так весіля закінчыла

Хоц Лемкы не были богаты,
Зато любили съпівати.
На музыках, на весілю,
Съпівали кождий ден і в неділю.

Зима на Лемковині

Лата і сніжна зима на Лемковині,
Вонили дзвіночки, іхали сані.
Ди санки за санками,
Дили в них газдове вкрыты капотами.

Ноги сіном отуляли,
Жебы ім не одмерзали.
Так собі весело
До міста іхали.

У місці кварточки палюнки випили
Сусьцюк ся розогріли.
Николи не нарікали
Ці легкого жыття не мали.

През зиму лен і волну пряли,
Полотно і сукно ткали.
Разом ся сходили
І весело съпівали.

в 1947 році
Вшытко ся скінчыло
на всі Лемковині
Жыття загынуло.

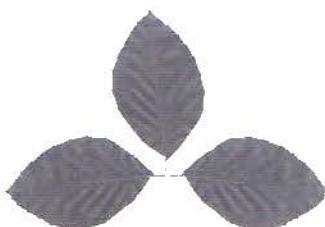
Вшытко нам забрали
І вшытко знишили.
Наши санки, наши кросна
В печах попалили.

Тепер ся змінило –
Не їждят санками:
Тепер собі їждят
Теплыми аутами.

Але Лемко любил
Іхати санками,
Стріляти батогом
По нал кониками.

Так през долги вікы
Лемки в горах жили,
Де лем треба было
На санках іздили.

По горах, долинах
І по верховині.
Така была гарда зима
На рідненькі Лемковині.

Хыжка

На горбочку хыжка,
При хыжци городик;
Дале од сусіда
Смерековий плотик.

Там смерекы рівнісенько
Рядом вирастали,
На которых од рана
Пташки сой сипівали.

Зозулі кукали,
Сороки скречали,
А вороблі і гластівочки
Весело цвіркали.

Бурій кіт тихіцько
На голуз вискочыл,
Він вороблям і гластівочкам
Ніяк не пошкодил.

Неє того кота,
Неє жывоплота,
Неє хыжкы на горбочку.
Неє огорода.

Неє тых люди,
Што в хыжочці жыли,
Котры собі на горбочку
Смеречкы садили.

А смеречкы такы самы –
Нич юж не выросли.
Як бы они долгы рокы
За чымси тужыли.

Лемкы ся кінчают

Лемкы ся кінчают

Як некоторе зіля,

Прудко мы ся зостаріли –

Пропала надія

Жыл сой Лемко през століття

Тихенько, спокіні,

Медже горами і лісами

В свої милі вітчyzнині.

Жыл сой Лемко долгы вікы

Тихенько, спокіні,

Николи сой не подумал,

Же вмре він на чужыні.

Тепер Лемків єст юж мало,

Котры свою мову знают:

А тых Лемків праві неє,

Котры горы памятают.

Смутны тепер нашы горы,

Наша Лемковина;

А для наших внуکів –

Горы то чужына.

Може прочытают

Ділів спомини,

Може будут хтіти знати

Де єст іх коріня.

Де ся кінчыт Лемковина

А зачынат Словаччына,

Там єст наше мале село,

Там наше коріня.

Жыли Лемкы там през вікы

Тихенько, спокіні,

Розогнали нас по сьвіті –

Вмрeme на чужыні.

Не будут нам пташкы

Весело съпівати,

Не буде зозуля

На буку кукати.

Може так нам было

Пророчене з неба.

Жебы Лемкы ся скінчыли

Бо нас ту не треба?

Векешін

Пришол стари Темко
На векешін в горы.
Ходил сой по лісі
І по своїм полі.

Сіл собі на меджу
Під густу лішыну.
Смотріл собі з горы
На свою долину.

Закурил сой файку
І кус ся задримал.
Свої млады роки
Собі припоминал.

Як єм був молодий
По горах єм ходил.
Пас єм собі коні
При свім вагоні.

Пас єм собі коні
Медже ялтівцями.
Любувал єм дівча
З чорними очами.

Она приходила
З мене жартувала.
А на старім буку
Зозуля куката.

Пришла акція „Вієла“ –
Одталь нас вигнати,
Вене при ліпцині
Мы ся не спіткали.

Она пішла в ліво,
А я ішоць в право;
Так нам наше любуваня
Марні запропало.

Бесіда старих Лемків

Стары Лемкы ся змовили
Іхати сой в горы.
Одвідіти вітчyzнину –
Своє рідне село.

Ходили, смотріли –
Нич не мож познати.
Де росли ялиші,
Де бук росохатий?

Так ся находили
Аж ноги боліли.
Сіли сой на пняка
Так собі радили.

Чловек был молодий
Ро горах сой ходил –
Ноги не боліли,
А на тім Заході мы ся постаріли.

Як єм был молодий
Меджу-м перескочыл, річку перекрочыл.
Шморгнул, як заяц поточком,
На гору-м выскочыл.

Ту такы берегы –
Захід, то рівнина.
Ту єст наше рідне –
Захід, то чужына.

Чловек все любит
Свою вітчyzнину,
Посідиме, одпочнеме –
Одійдеме на чужыну.

Лемкы, так як птахи,
Гнізда залишают,
Летят деси на чужыну
Своє забывают.

Лем птахи на весну
До гнізд прилітают.
Нас выгнали, вывластили –
Зато Лемкы не вертают.

Ватра в Ждыни

На горі під буком
Лемкы оген палят,
Сідят собі вколо нього,
Вечерю сой варят.

Приїхали зо Заходу
На ватру до Ждыні,
Походити, посыпівати
Сой на Лемковині.

Ту легко дыхати,
Ту легко съпівати,
Лем же нам бракує
Нашой рідной хаты.

Нашы рідны хыжы
Давно розбурили,
Заорали. вырівнали,
Сълід по них затерли.

Мы собі під гором
Шатро розложyme.
Хоц змерзнеме і змокнеме
Але ся розвеселиме.

Бо то наши горы,
Наша вітчyzнина.
Ту лежат наши предки,
Ту наше коріня.

Мы никому гір не взяли,
Ничого не одобрали.
Нашы предки пред віками
Тоты горы корчували.

Лемків з гір выгнали,
Хотіли зништи,
Але не вшытки Лемкы
Дали ся згнобити.

На ватрянім полі

На ватрянім полі
Ватру розпаляють,
З цілого краю
Лемкы приїжджають

З цілого краю,
З далекого сьвіта –
Они ту прожили
Свої млады літа.

Іх ту штоси тягне
Горы одвідіти.
Они ту рожжены –
Они гірськи діти.

Ту собі походят
І поспоминают,
Часом товариша
Зо школы спіткают.

Разом сой посідят
І побесідують;
Разом сой заплачут,
Разом ся посьміють.

Ватра ся кінчыт –
Треба ся жегнати,
Треба на чужыну
Лемкови іхати.

Ту Лемкам остало
Лем ватряне поле.
Вшытко розпродали –
Доле-ж наша, доле!

Думка старого Лемка

Ишол старий Лемко
Дырва шыкувати.
Нюс топір на плечах.
Зачал сой думати.

Перше то я ишол
На свое рубати.
Ліс упаньствоили –
Мушу купувати.

Юж комуна трісла –
Уряд позміняли,
Але Лемкам лісы
Ишы не oddали.

Ишы не oddали –
Певні не oddадут.
Они нашы лісы
Помалы продадут.

Там гарды ялици,
Букы росохаты,
Шкода бы ім было
Лемкам то oddати.

Де ся Лемко пхає? –
Лемка вывластили.
Заграбили вітчyzнину –
З торбами пустили.

Така справедливіст
Єст на цілім съвіті,
Найліпше єст нич не мати
І ся не журити.

Лемківські ліси

Ходил старий Лемко
До своего ліса
Дерево рубати
І гриби зберати.

Ходил собі Лемко
Помежде пняками,
Росли там підпеньки
Великими купами

Кошык мал сплетений
Зо свойой лозины.
Котра росла в потоци
Коло солотвины.

Бо лемківські ліси
Были пребогаты:
Ружны грибы і ягоды
Можна было в них зберати.

Ружны квітки, ружне зіля
В лісах вырастало,
І яфыры, і малины –
Вшытко марні нам пропало.

Вшытко газдам одобрали.
Дерева вытяли:
Тепер поляны і береги
Тернином позаразтали.

Сягы

Іхал Лемко до Магури.
Тяжкы сяги віоз на возі.
Кін му тягал задыханий
З бука сяги нарубаны.

Як виїхал на Магуру.
Сіл сой Лемко на фуру.
Помаленькы з горы іхал,
Кін змучений ледво дыхал.

Дорога там камениста
Тягне ся так аж до міста,
Як в осени кус поліс,
То болотом ся покрыє.

Продал Лемко свої сяги
За грайцарі страшні марны,
Жебы назад іх не брати
За грошы мусіл oddати.

Лем николи не нарікал,
Як был смутний – то сой съпівал.
Пил сой воду чистеньку
Під горою зо студенькы.

Як Лемків з гір вигнали –
Землю, лісы одобрали.
Студенькы з чистом водом
Кряками позаразали.

Тепер в горах єст дорога
Рівна, тверда, асфальтова.
Лем там Лемків в горах мало –
Паньство лісы вырубало.

Не ма Лемко землі,
Не ма свого ліса.
Не іздит юж продавати
Древо до міста.

Лем собі споминат
Тоты давни часы,
Як рубали люде ялиші
В лісі своїм, власнім.

Фурмане

Горі Дільцом, доо Дільцом
І доо Ласками,
Возили газдове кльоцы
Гнядымা конями.

В тартаку на дошки
Кльоцы порізали,
А до корчмы заходили.
Як домів вертали.

А в корчмі, як в корчмі –
Палюнка ся ліє,
Нихто не рахує
Тілько єй выпие.

Домів сой іхали
Гучно і весело,
Дома ся сварили
На ціліцьке село.

Як лем сой кричали,
То не была біда:
Гірше было, як жена втікала
З дітми до сусіда.

Добры газдове лісы шанували,
Вытинали жалували.
Ледачыска ліс вытяли
Тай в корчмі го прогуляли.

І тот пропал, і тот пропал –
Паньство іх забрало.
Хоц минуло піл віку
Никому лісы не отдало.

Смерековий ліс

В лісі смерековім
Пахне смеречина,
Сідит під смереком
Старенька Лемкыня

Сідит сама, смутна,
Зачала думати,
Як ходила з товаришком
Грибоньки зберати.

Виходили рано,
Як лем ся світало,
Товди ся найліпше
Грибоньки зберало.

А як назберали
По повнім кошыку,
Разом сой спочали
В зеленім лісику.

Ту під тым смереком
Все мы спочывали,
При повны кошыках
Съпівали, гугали.

Жыття нам перешло
В далекі чужыні,
А так добрі было жыти
Ту на Лемковині.

Хыжа на беріжку

При дорозі на беріжку
Хыжа стояла,
Соломяна стріха
Добрі єй вкрывала.

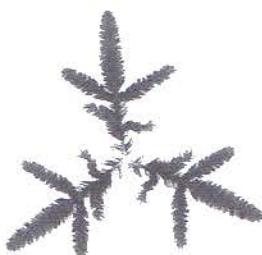
Під выглядами загорідка
З ружними квітками:
З барвіночком, віздеревком
І сонечниками.

При ярочку на лозинци
Пташкы цвіркали,
Як сонечник дозрівал –
Они го дзюбали.

Пташкы на лозинци
Своє гніздо мали.
Кажду весну до гнізда
Своого вертали.

Нес той хыжи,
Того городочка;
Нес той лозинки,
Пташків і гніздочка.

Лем в тім ярочку
Вода собі плыне,
Може тот ярочок
Цалком не загыне.

Лемкыня на Лысі Поляні

Вышла Лемкыня на гору –
На Лысу Поляну,
Посмотріла в долину,
Віділа вітчyzнину.

Мама повідали,
Же там хыжу мали
І малій сыпанець,
Де зерно сипали

Обік колешеньку –
Возы в ні стояли,
Малюваны санки
На зиму чекали.

І студню з журавльом
Збоку хыжи мали,
При котрі няньо
Коня напавали.

Зышла Лемкыня з горы
На туту долину
І зачала глядати
Свою вітчyzнину.

Неє нашой хыжи –
Давно юж збурена,
Неє нашой студні –
Зо земльом зrівнана.

Неє тіж сырпанце
І колешеньки.
Неє на беріжку
Нашой черешеньки.

Неє і певниці,
Неє і садочка.
Неє буків
При поточку.

Лем лозинка
На меджы осталася,
Завдякы лозинци
Своє рідне єм познала.

Два Лемкы

Зышли ся два Лемкы
Радят сой весело:
Єден хвалит місто.
Другий хвалит село.

Тот з міста юж калічыт
Лемківску бесіду,
Котром радил в селі
Зо своїм старым дідом.

Але хвалит того місто –
Яка там выгода!
Його діти юж не знають
Одкаль ся выводят.

А тот другий го слухат
І тіж не наріче;
Має хыжу, має ауто,
Іхат де лем хоче.

Бесідує по лемківсько –
Чом ма не радити?
Він навчыл той бесіди
Свої малы діти.

Його діти веселіцькы
Бавлят ся на луци.
Зберають квіточки,
Купают ся в ріци.

Тот што ма выгоду
І мешкат сой в місьці,
Тримат діти замкнены
Як канаркы в клітци.

Може в тім є выгода –
Лем тых діти шкода.
Сідят днями і ночами
Перед комп'ютерами.

Захід

Там на Заході
Коло Пшемкова
Сут такы маленькы
Лемківски села.

Там серед лісів
Лемків порозселяли,
Жебы на тых пісках
Дос роботы мали.

Достал там Лемко
Кавалец піску
Далеко за селом
При сосновім ліску.

Засіял жыто –
Дики му го зрыли.
Зато ся там Лемкы
Без міры мучыли.

Зато проклинали
Тых што іх выгнали,
Проклинали і тых,
Што то выдумали.

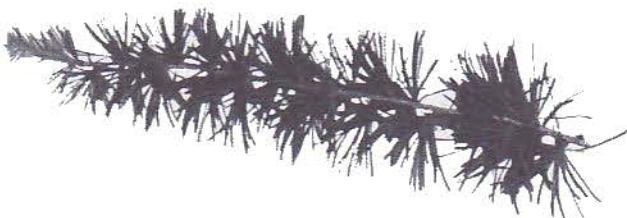
О далеких горах
Все собі думали.
За свіма горами
Без міры тужили.

Лемко любил землю
Свою каменисту,
На Заході не привыкал
До жолтого піску.

Хоц на тім Заході
Не ходил по каміню,
Але все собі споминал
Рідну Лемковину.

Стары Лемкы ся скінчыли,
Молоды ся барз змінили.
Идут в горы на вакаш
Не до тяжкой праці.

Декотры може бы вертали,
Як бы ім вітчyzнину oddали.
Вітцівськє Лемкам не oddают,
Зато в горы не вертают.

Сон

Снила мі ся наша хыжа,
Верба і береза.
Снил мі ся ярочок.
Студня і горбочок.

Снила мі ся загорода –
Я по ні ходила,
Торгалам білы румянки –
Віночки з них вилас.

Снила мі ся наша ріка –
Полотно-м білила.
Ходилам по завоях –
Мотилі літали, а я ся смотріла.

Снил мі ся наш потік
І наши убочы.
Чого-м там глядала
Той минулой ночы?

Снили мі ся берегы,
Буки росохаты.
Де ходилам з кошыком
Підпенькы зберати.

Чого ся то вшытко снис? –
Як то давно юж минуло.
Чого ся тото вшытко
В мої памяті лишыло?

Не забудеш, чоловіче.
Хоц далеко-с в сьвіті.
Тоту красу Лемковини,
Яка была в літі.

Тоты луки буйной травы.
Квіткы кольоровы,
Де літали сой мотылі
І брінчали пшолы.

Квіткы

Там за селом, за потічком
Квит сой вотат жолтісіцько.
Вчасном весном ся розквитал,
Пізном яръом преквитал.

Де тоты квіткы запропали,
Што на луках заквитали?
Де тото зіля ся поділо,
Што на Яна ся зберало?

Де ся поділ кмин, румянок,
Де білты съячники?
Де пропала центерийка,
Де перестрашники?

Запропала Лемковина
З вшыткыма квітками,
Котры росли сой при річи
Медже лозинами.

Мило было сой ходити,
На квіткы смотріти;
При спокіні тихі річци
Собі посидити.

Тепер идеш Лемковином –
Лем коприва в фосах квитне.
Неє кому єй скосити –
Порядок зробити.

Смутны тепер нашы горы,
Наша Лемковина.
Лемка зато серце болит,
Бо там наше ёст коріня.

Зіля

Росло зіля пахняче
На берегах і в млаци;
При ріци в лозині
І на меджы в тернині.

Росло зіля на луци
І в ядлівцях, в потоци.
Росло зіля в долині
По цілі Лемковині.

Жінки зіля зберали,
В снопки його вязали.
Під стріхами сушыли
І ся зільом лічыли.

В кожде літо на Яна
Жінка зіля зберала;
Товди гарді квитло
І найкраще пахло.

Знали люде квіточки,
Знали вшыткы листочки.
Хоц не мали великой школы,
Поводили ся фахово.

Од віків так робили
Докаль в горах жили.
Горе з гір нас выгнало –
Наше зіля пропало.

Тепер нібы новина –
Знов вертають до зіля;
Але тамто запропало,
Котре по горах зростало.

Зіля може одросне –
Але люде пропали,
Якы в горах през вікы
Зіля собі зберали.

Купала

При ріци лозина
Буйна і зелена
Росла крайом рікы
В воду похълена.

Дівчата при ріци
Віночки сой вили.
При дрібні лозинци
Они сой сідили.

Шмаряли віночки
На быстру водичку.
Так ся веселили
В Купалову нічку.

То била забава,
Жарты, ворожіня,
Де котра собі найде
В тім роци фраїра.

Віночки сой плыли.
Хлопці жартували.
Веселу забаву
Цілу нічку мали.

Купала і Яна
То важна подія,
Палили собітку
І зберали зіля.

Од віків так было
Покля мы там жыли,
Зіля сой зберали
І поля майли.

Собітка

На съватого Яна
Вечером на горі
Палили собітку
Парібци молоды.

Палили собітку,
Весело съпівали,
Бо такы звычаї
Лемкы в горах мали.

Дівчата при огни
Весело съпівали,
Парібци през оген
Высоко скакали.

Пропали присъпівки
На Яна съпіваны,
Нихто іх не верне –
Бо позабываны.

Собітка горіла –
Вшытки ся тішыли,
А іскры высоко
Під небо летіли.

Блишали іскорки
Попід небесами,
Летіли голосы
Понад Бескідами.

Собіткы горіли
Покля Лемкы там жыли,
Як іх з гір выгнали
Собіткы пропали.

Коники

На дворі слота –
Полно болота,
Лемкови то не перешкаджат,
Він свої коні випроваджат.

Газда ходил по горі,
Пас там два коні.
Стоял під ялицом
З буковом палицом.

Лемко пас сой коні,
Не зважал на слоту,
Він каджий ден коники
Выводил на гору.

А з той горы віділ
Цілу околицу,
Своє рідне село,
Словачку границу.

За границом села стоят,
Як давно стояли,
З нашої Лемковини
Спомини остали.

Стал газда на горі –
Нич му не весело,
Як во сьні споминат
Своє рідне село.

Памят юж марнішька.
Село запропало.
З молодих років
Юж нич не остало.

Кошычок

Зберало дівчатко
На горі ягоды,
Кошычок ся перевернул
Скатулял до воды.

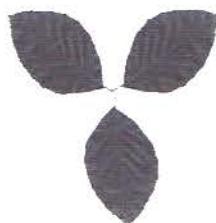
Ягоды ся розсыпали –
Што іх дівча зберало,
Кошык прудко ся катулял,
Тай го не зімало.

Смотрит дівча де кошычок,
А він юж в долині.
Дідо плели тот кошычок
З дрібненької лозини.

Дідо плели тот кошычок
Для ньой на ягоды,
Кошычок ся і поламал
Бо впал аж до воды.

Дівча иде на долину
Де кошычок плыне,
То памятка по єй діді
І она юж гыне.

Иде дівча край потока –
Очка заплпкала.
Же памятка по єй діді
Так марно пропала.

Когуты

През село дорога –
До Бескіда путь.
При хыжы на плоті
Сыпівал сой когутик.

А як когут съпівал
То очы замыкал,
Міцныма крылами
По плоті сой трепал.

Як ліс міцно щуміл,
Хмары ся зберали.
Товди барз когуты
Голосно съпівали.

На дойдж і на слоту
Когуты звішали.
Высоко на плоті
Крас қукурикали.

Так як бы казали:
Жен газдо з роботом!
Бо иде тыжден, може два,
З барз великом слотом.

Лемковино, Лемковино,
Мій рідненький краю,
Там навет когуты
Весільше съпівают.

Там на Лемковині

Там на Лемковині
В глибокі долині
Цвіркал малий пташок
В густі яличыні

Голосно сой цвіркал.
Весело затігал,
Своїм птичим съпівом
Гори розвеселял.

В густі яличыні
Збудувал гніздочко,
В котрім виховувал
Він свої діточки.

А як пришла зима,
Вітер міцно свистал,
Товди малий пташок
Під стріху ся ховал.

Сідил сой під стріхом
Помедже кычками,
Дзюбал зерно на боіску
Разом з курами.

А на весну летіл
До свого гніздочка
І весело съпівал
Собі над поточком.

Неє юж той хыжы
Під гором в долині,
Не съпіват юж пташок
В густі яличыні.

Смеречки

Посадил газда смеречки
При своїм выгоні,
Кади гнал худобу.
Выпроводжала коні.

Смеречки там гарді росли –
Крас ся зеленіли,
Вітер легко іх колысал –
Они очы веселили.

Як газду выгнали
Смеречки остали,
Але они як бы
Рости перестали.

Што о тім думати,
Як на то смотріти?
Чом тоты смеречки
Перестали роснути?

Стоят такы смутны,
Аджи пожовтіли,
Так як бы смеречки
За чымси тужыли.

Може они тужат
Лемнич не повідят,
Што остало з газдівки –
Они тото видят.

Там стояла хыжа,
Улий з пшолами
І новий сыпанец
Медже яблонями.

Тепер там лежыт
Занедбане поле,
Нихто го не косит
І нихто не оре.

Снили ся мі баба і дідо

Ходилам по горах,
Сілам на Бескіді,
І з горы віділам
Моїх старих лідів.

Ишли собі з горы,
Зышли на кустрицу,
Дідо на переді
Мал в руци палицу.

А баба за дідом
Ишли дрібним крочком,
Ишли сой долину
Тым нашим поточком.

Вышли на дорогу
І ся роззерали,
Штоси ім не пасувало.
Чогоси глядали.

Бабо моя, бабо,
Та мы заблудили,
Та мы зме до села
Свого не трафили.

Што ты оповідаш –
Ту наша поляна
Травом зароснена
І не заорана.

Так они ходили
Сой по ті поляні,
Не познали свою рілю
По няню, по мамі.

Я отворям очы –
А я на постели,
За взглядом пташок съпіват
І ранок веселит.

А я цілу нічку
По горах ходила,
Наше село, діда, бабу
В горах єм віділа.

Поміркы

Вышол старий Лемко
На нашы поміркы.
Стал сой на поляні,
Смотрит собі з гіркы.

Поміркы не нашы,
Поміркы проданы,
Такы гарды поля
І змельзоруваны.

І річка там плыне –
Ліс з ліва і права.
Наразі нич там не роблят –
Росне лем там трава.

Лемкы ту орали,
Лемкы ту сіяли,
На тых луках при лісі
Худобу сой выпасали.

Під вечер по росі
Пастухы съпівали,
В маленькі круті річші
Худобу напавали.

Што ту новий газда зробит –
Будеме відіти,
Наразі не пришол
Навет посмотріти.

Так сой Лемко смотрит –
Серце ся му кра€,
Так наша вітчызнина
Марні пропадає.

Спомини з молодих років

Над ріком верба,
На горі смерек,
Так наша Лемковина
Стала нам в піперек.

Де плинула ріка –
Єст малий ярочок,
Де стояла хыжа –
Остал ся горбочок.

А де была студня
З чистеньком водом,
Тепер роснут крячки
І колючы бодачки.

А де была лука –
Рівніцька і суха,
Тепер єст коприва
Аж по самы уха.

Де зелена липа
Росла серед села,
Остал ся старий пняк,
А обік коприва.

Де была певница –
Лем яма осталася,
Так тата певница
В землю ся запала.

А де росли буки
Стары, росохаты,
То юж тото місце
Немож розпознати.

Боже, милий Боже,
Де вшытко пропало.
Што з молодих років
В памяти остало?

Гора Явір

На горі Явір,
На Лемковині,
Стоїт капличка
Діви Марії.

Лемкы єй збудували
І єдна Лемкыня.
Які ся там обявила
Діва Марія.

Капличка стояля,
Люде ся молили,
З цілой Лемковини
На одпуст сходили.

Просили Діву Марію
О здоровля в родині
І жили щасливо
На Лемковині.

В сорок семі році
Лемків з гір вигнали,
Капличку замкли
І так єй лышыли.

Не было люди,
Што єй збудували;
Не было люди,
Якы Діву Марію величали.

В 1957 році зачали Лемкы
Зо Заходу вертати,
Знов зачали они
До каплички ходити.

Лем хоц раз в роци
На Гору Явір выходят,
До Діви Марії
Щыро ся молят.

Гору Явір
Знає Лемковина,
Діві Марії
Она посьвачена.

Жебы ся капличка
Все людми повнила,
Жебы ся за Лемків
Діва Марія молила.

Як ся ту змінило

Ішол хлоп през село –
Кыйом ся підперал,
Нюс торбу на плечы –
Доокола ся роззерал.

Давно єм тут не бывал –
Як тут ся змінило?!
Та з нашого села
Місто ся зробило.

Дорога рівніцька.
Тверда, асфальтова.
Стойти иши наша церков
І порожня школа.

Стоять при дорозі
Домы муруваны,
Де ся діли хыжы
І стріхы соломяны?

Хыжы позникали,
Сады звыхали.
В них пташки цвіркали
І зозулі кукали.

Лем земля осталася
Де-неде зорана,
Але земля не наша –
Бо розпродана.

Панство лісы завластило,
Землю розпродажало,
А нам Лемкам на чужині
Жити ся остало.

Гучок

На горі з під бука
Вода выбивала.
Узіцьким ярочком
В долину спливала.

На долині гучок –
Там вода падала,
Глубоку студеньку
Вода видобала.

Газди ні ходили
З гучка воду брати,
А збоку при гучку
Полотно выпрати.

В тім узкім ярочку
Вода все булькала,
Навет як бýл міцний мороз
Николи не замерзала.

Все бýла чиста
І все студена,
Выпливала гет з під бука.
З під його кореня.

Ярок тепер травом заріс –
Гучок немож познати.
Певно зато, же неє кому
З того гучка днес корыстати.

Липна

Там на Лемковині
Де вітри гуляли,
Было мале село –
Липном го звали.

Там на кожді меджы
Груши вирастали,
На весну прекрасні
Біло заквітали.

Там на беріжку
Церков стояла.
Нес по ні сьліду –
Деси пропала.

Там на Матку Біжу
На ксрмеш ходили,
Полны кошыкы
Грушок приносили.

Річка там плинула
Медже горами,
З чистеньком водом
І зо пстругами.

Липна была малым селом
Люде жили в нім весело.
Своіх гудаків они мали,
Якы на гушлях гарді грали.

Долина крячом поросла.
Груши на меджах повисыхали.
Красне село Липну
З мапы вымазали.

Дідо

Ишол старий Лемко
На спацер, на лучку,
Провадил за ручку
Свою малу внучку.

Штоси і вказувал,
Штоси оповідал.
Она лем слухала
Мову свого діда.

Діти ся съміяли.
За нима кричали:
„Дідо ідзє, дідо ідзє!”
Так ім докучали.

Внучка о тім знала,
Хоц маленька была.
Як поріг переходила
Зараз мову зміняла.

Коли обое бесідували,
Рідну мову не зміняли.
Ци ишли до склепу, ци сусіда,
Все єднаково поступали.

Она до тепер не забыла
Ани єдно діда слово,
Хоц жыє на чужыні –
Бесідує діда мовом.

Коваль

Із гірчи за річком
Коваль коні ковал,
Мицныма клинцями
Підковы прибивал.

Мал там свою кузьню,
Свадло, молоток.
Было там дуже желеzа –
Цілий його маєток.

Перед ярьом коваль в кузьни
Робил зрана до вечера.
Коваль тяжко так працювал,
Ке пот капал му з чела.

Газдове г-ньому приходили
З цілої околиці,
Поклепати лемеш до плуга,
Хбо окути синці.

Знал коваль кожного газду,
Та і они го знали;
Зато ружны жарты, приповідки
Собі все оповідали.

В 1947 році пришла зла година,
Зостал ся сам коваль і його родина.
Сіл в кузьни на порозі і зачал думати:
Не мам тепер кому лемеш покленати.

Як єм тяжко робил,
То см сой заробил;
Николи єм в горах
Голодний не ходил.

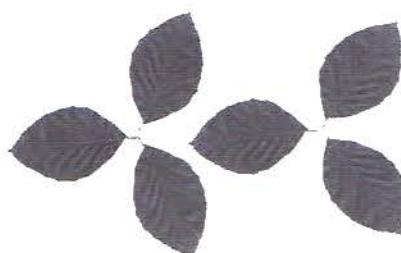
Голодний не ходил,
Ани мої діти;
Не мусіла моя жена
По жебраню ити.

Чого ня лишили –
Не взяли з газдами?
Там бым ім підкувал
Коні підковами.

Ковала лышыли –
Де го было влечи?
Коваль был Циганом
Міг бы дагде втечы.

Зато запропала
Кузня на гірчи,
Коваль ся постаріл
Сідил сам при ріци.

Сідил на беріжку,
Часами сой съпівал,
Свою стару кузьню
Собі припоминал.

Котик

Сідил котик на припецку
Тихіцько муркотал,
На мисочку під лавочком
З гори ся призерал.

А мисочка під лавочком –
Все полна молока.
Наливала до мисочки
Газдыня молода.

Съвізісеньке, теплісеньке,
Як лем выдоїла,
Наливала до мисочки –
Нигда не забыла.

Котик скочыл під лавочку,
Молоко сой либал,
Як миска была порожня
То лем ся облизал.

В свого газды кіт пережыл
Кільканадцет років,
Юж был старий
Тай од хыжы далеко не ходил.

Гріл ся зимом на припецку.
А літом на сонци.
А ночами імал мыши
На поді і в сыпанци.

Раз пішол дальше в поле
Де під меджом засиал,
Як вернул перед вечером
Порожню хыжу застал.

Неє газды і газдыні,
Съвіжого молочка,
Остала ся під лавочком
Порожня мисочка.

Сіл сой котик на припецку –
Припецок студений,
Вышол, ходит коло хыжы –
Мяучыт засмучений.

Ходил, думал старий котик:
Де мої газдвے?
Залишили свою хыжу,
Заоране поле.

Они хыжу не лишили –
Іх з хаты выгнали.
Лем мисочка під лавочком,
Старий котик на припецку
В хыжы ся остали.

Буковина

В глубокім потоци
Буки росохаты,
Ходили там діти
Буков сой зберати.

Кажде сой зберало
До свого кошычка,
А буков маленька,
Дрібна, дрібнісіцька.

Як сой назберали,
Сіли одпочнути.
Зачали сой разом
О чімси радити.

А вовірка руда
З ялиці скочыла,
Великой пакости
Дітьом наробила.

Кошычки спревертала.
Буков розгребала,
Діти сй імали.
А она втікала.

Выскочыла сой на бука,
З горы сой смотріла,
Свіма оstryма зубами
Буков сой лускала.

Лемковина была бідна

Лемковина была бідна,
Але она своя, рідна.
Од віків там Лемки жили,
Бо горы широ любили.

Лемки бідно жили
Але ся гостили,
З весіля на кстини
Люде сой ходили.

Весело съпівали
Хоц ся не напили.
Хоц бідно сой жили
Все веселы были.

Лемки сой зазом
Весело съпівали,
А стары гудакы
На гушельках грали.

Молодий ци старий
Ишол таньцувати.
Ногы самы скакали,
Немож іх стримати.

А як тепер грают,
То в голові дуднит.
Як грали на Лемковини,
Ой, як было шумні!

Нич юж не остало
З нашой Лемковины.
Неє гушель ани басів
Лем смутны спомини.

Бесіда на чужыні

Там при ріші коломутні
Мале село было,
Там ся кільканадцет родин
Лемків оселило.

Жыли-зме сой в тім селечку –
Разом ся сходили,
Часом зме сой засыпівали –
По свому радили.

Там ся долго утримала
Лемківска бесіда,
Бо ся мало зо двох сторін
Своего сусіда.

Стары свого ся тримали
І пригадували,
Жэбы-сте діти рідну мову
Не позабывали.

Не забудте діти мову
Николи, николи.
Они собі все думали,
Же вернеме в горы.

Не вернули-зме ся в горы,
Бо хыж зме юж не мали
І на все на тім Заході
Мы ся там остали.

До тепер радиме
Лемківском бесідом,
Нашы діти тіж так радили
З бабом і дідом.

Хоц з них ся сыміяли
І з нима дразнили,
То они сой своіом мовом
Все бесідували.

Вітер

Рідний краю, Лемковино,
Чого тя зницьли?
Чого то нас вшыткых Лемків
Так страшні скривдили?

Дує вітер, дує
З горы на долини,
Вымітують Лемків
З рідної Лемковини.

Дує вітер, дує
Аж дерева схилят,
Юж нам наша Лемковина
Цалком запрападат.

Дує вітер, дує,
Голузьом колыше,
Старий Лемко на чужыні
Вершы о тобі пише.

Дує вітер, дує.
Лисьця з дерев здуват,
Старий Лемко на чужыні
Все о тобі думат.

Думат він про тебе
Лемків рідний краю.
Бо Лемкы во сьвіті
Другого не мают.

Другого не мают
І не будут мати.
Пришло нам на чужыні
Жыття дожывати.

Лемкы, Лемкы

Лемкы, Лемкы, бідны люде,
Што о вас мысъліти,
Юж нас нее лем горсточка –
Чого ся ділити?

Православны, католики,
Ишы дакы інчы,
Чого то ся так ділити –
Жэбы было сымішні?

Хто тыма людми керує:
Бозьо ци мамуна,
Же ёст помедже Лемками
Велика незгода?

Пережыли Лемкы біду
На Сході, Заході,
Де ёст така незгода,
Як в нашім народі?

Треба тримати свою мову,
Разом віз тягнути,
Бо як підеме в ліво-право –
Можеме го перевернути.

Тяжко нам буде
Такі віз поскладати,
Тото, што ся розсыпало,
Все тяжче позберати.

Як на то смотріти,
Як справу відіти:
Ци Лемковина юж сікнчена –
З жыття выкresлена?

Ой, ты, Лемку

Ой, ты Лемку, бідний Лемку,
Жыєш, де тя бурі загнали.
Не маш краю рідненького.
Бо тя з нього выгнали.

Выгнали тя на чужыну.
На чужыну далеку.
А там тебе рахували
За великого бандиту.

А ты был пощтывым газдом,
Орат землю дідову:
Часом зберал єс з ньой зерно.
А часом полову.

Але Лемко не нарікал,
Хоц не был богатий,
Запрігал коня до плуга
І ишол орати.

Бо ріля была його –
Рідна, камениста:
Ходил собі боси за плутом –
На коники свистал.

А дідо выходил
Хоц лем посмотріти,
Вчыл сына і внука
Як мают робити.

На чужыні внуки
Науки забыли,
Што ся іх од свого
Діда навчыли.

Забыли науки,
Діда рідне слово,
Юж не бесідуют
Діда рідном мовом.

Пишут Лемкы вершы

Пишут Лемкы вершы
І свої спомини,
Описуют рідны села,
Горы, верхы і долины.

То был Лемків рідний край
І іх вітчyzнina,
То был Лемків земний рай
Там сут іх коріня.

Тоты горы, тоты річки,
Тота быстра вода,
І потоки, і береги –
То є гірска врода.

Того кмину пахнячого,
Того сіна скошеного –
Ты го не забудеш
Покля жыти будеш.

Тота буйна папортина
І пахняча яличына:
Вшытко тoto было красне
І не чудже але власне.

Але то юж лем спомини
З нашой рідной Лемковини;
Розпродали ёй на дачы
Для шляхтичів і богачы.

Там повітря єст чистіцьке,
Сонце ясно съвітит.
Але то юж не для Лемків
І не для іх діти.

Не писарка-м

Не писарка-м і не вчена –
Пишу сой з памяты,
Виджу нашу Лемковину –
Наш край преображеній.

Такы горы, такы лісы,
Таку чисту воду.
Де чловече гнеска найдеш
Таку гарду природу?

Хоц быс летіл на Караібы
І поза граничі,
Не ётакой чистой воды
Як в наші Криници.

Ту ёст краса, ту богацтво
З небес Лемкам даны,
Але Лемків ёст юж мало.
А іх землі одобраны.

Хоц некоторы сой думали,
Же ту тяжко жыти.
Таку красу і богацтво –
Треба все цінити.

Чиста вода і повітря,
Дерева зелены.
Не ёт смогу, не ёт чаду
І ліс там здоровий.

Але тепер лем можеме
О тім сой приснити.
Як нам давно добрі было
В наших горах жыти.

Бесіда

Мово наша, мово рідна.
Мама нас єй вчыли,
Бо ньом давно вшыткы Лемкы
В горах сой радили.

Декотры єй юж забыли,
Інchy ся єй встыдят,
Сут такы, што єй не люблят
І з мовы той шыдят.

Най ся она не подабат
Никому на съвіті,
Але Лемкы рідну мову
Повинни любити.

Хоц она є така проста –
Лем – лем – лем бесіда,
Але в горах ньом радили
Од діда-прадіда.

Радили сой том бесідом
Пра – пра – пра – прадіды.
Духы которых ся возносят
Там понад Бескіды.

І смотрят ся на нас з горы.
Як ся з них съмієме,
Чом бесіду, чом рідненьку
Під ноги береме.

Написалам, што памятам

Написалам, што памятам,
Што-м сой пригадала,
Ци то дахто буде чытал?
- О тім не думалам.

А діти веселы
По луках ходили,
Торгали квіточки,
Віночки сой вили.

Як хочете більше знати
З нашой Лемковины.
То собі почытайте
Тоты мої спомини.

На беікідских луках
Росли ружны квітки,
А при кожді хыжы
Были загорідкы.

Хоц то може нещікаве,
Што-м я написала.
Але то є істна правда –
Нич не перикрашалам.

Тепер неє хыжы,
Неє загорідкы,
На бескідских луках
Запропали квітки.

Нич не прикрашалам.
Нич не додавалам.
Лем то-м написала,
Што-м запамятала.

А Лемкы во съвіті
Тіж запропадают;
Юж лемківски діти
Квітки не торгают.

Были гарды горы.
Были і вертепы.
Росли на них букы,
Ялиці, смерекы.

Смотрят в компьютеры
Днями і ночами.
На нич часу не мают –
Такы запрацюваны.

Пташки сой съпівали,
Гніздочка сой вили,
Люде з рана до вечера
На полі робили.

З нашой Лемковины
Остали спомини,
Внуки ёй не знают
Тай про ню не споминают.

Чого Лемко сам не зробил?

Ходил Лемко коло річки
З лозини сплітал кошычки.
Малы, середні, великы
Выплітал газда кошыки.

Выплітал пілкішки
До свого возика,
Котрым він сой іздил
На ярмак до міста.

Што Лемко взял в руки –
То сам собі зробил,
Зо жадном роботом
До майстра не ходил.

Што было з дерева –
Сокыром вытесал,
Што было з желе́за –
Молотком выклепал.

І кіся, і граблі,
Драбину, мотыку –
Вшытко газда зробил,
Што взял в свої руки.

Зробил Лемко сані
З кривого дерева,
Зробил гардій хомонт
Для свого коника.

Лемко тіж потрафил
Віз собі зробити,
Лем голову до колеса
Треба было выточыти.

Полотно сой выткал
І сукно выробил,
Мал він свої кросна,
Што сам сой іх зробил.

Што му треба было –
Мал в хыжы, в сыпанци,
В коморі, на поді,
Або в колешеници.

А в хыжы на съцінах
Образы, образцы,
А в комірци, в ладі –
Кабаты, запаски.

Гальоны, горсеты.
Крайки і пацюркы.
Чого там не было
В бабинім прискринку!

То бы были музейны
Ружны стары річи:
Выштко там остало,
На вікы пропало.

Не думайте собі,
Же я то змисьліам,
Бо я тото вшытко
Дома в нас відіlam.

Смутны думки

Лемкы ся кінчают.
Як некотре зіля.
Неє кому нас сперати –
Пропала надія.

Поляки, Українці
Нашу мову не поважают.
Зато нашы обычаї
Ниже своїх мают.

А то были унікаты.
Котры треба плекати,
Жебы цалком не пропали.
Бо они прекрасны были.

Сами сой не порадиме,
Бо нас по сьвіті розсіяли.
Певно лем про то,
Жебы-зме запропали.

Неє кому нам помочы
Наше жыця одновити,
Нащу лемківскую культуру
Всьому сьвіту вказати.

Як бы то было гарді
І мило послухати,
Же знов Лемковы
Зачали съпівати.

Бо Лемкы съпівали
Рано, в вечер, в ночы.
Бо Лемкы до съпіву
Сут люде охочы.

То ся удало

Нич так добрі комуністам
В Польши ся не вдало.
Як то, же нас знищили –
То ся ім удало.

Знищили нас од кореня –
Вынародовили.
Бо як бы нас не выгнали,
В горах бы-зме жыли.

А тепер зме розсіяны
По ціліцькім съвіті.
Юж ся в горы не вернеме,
Ани нашы діти.

А тоты, што ся вернули,
То є крапля в мори.
Не заселят юж николи
Нашы рідны горы.

Не буде юж Лемків в горах –
Лемківской бесіды,
Остали ся там на вікы
Лем діды-прадіды.

Як вода в потоци

Як вода в потоци
Наше жыття плыне,
Воду не затримаш,
А жыття промине.

Бо вода поплыне
Далеко до моря.
Жыття не затримаш –
Така людска доля.

Покля ёс молодий
Не думаш за дуже,
Товди для каждого
Жыття ёст байдуже.

Як ся постаріеш,
Зачынаш думати,
Товди ёст запізно
О здороля дбати.

Припоминаш вшытко,
Зачынаш мысьліти:
Треба было ліпше
Жыття пережыти.

А жыття лем єдно маме,
Хоц не все о тім
Памятаме!

Плыне вода, плыне,
Назад не вертає,
Так перешло ціле жыття
Нич по нас не остає.

Ани хыжы, ани поля,
Зеленого саду,
Нич ся по нас не остане
Навет і спогаду.

Ту неё споминів,
Ту неё коріня.
Ту як помреш, то поховают,
На другій ден забывають.
В Канаді дулярі –
Дорога до неба,
Нич більше тым людьом
До жыття не треба.

Осін

Ден короткий, вечер долгий –
Нес що тробити,
Нес близкого сусіда –
Нес з ким сой порадити.

А на дворі дойджык кропит
І по шыбах дзвонит,
Чловек сідит в теплі хыжы
Тай нич не робит.

Давно сой на Лемковині
Люде леник пряли.
Сходили ся в єдні хыжы
Радили, съпівали.

Ту молоды идут спати –
Треба рано встati.
Стары люде нич не роблят –
Ден і вечер в екран смотрят.

Вказали бы дашто гарде –
Можна бы то посмотріти.
А стріляня, забиваня –
Лішне того не відіти.

Так промине наше жыття
В далекі чужыні,
Нібы добрі, але смутно –
Краще было на Лемковині.

В горах бідно люде жили.
Але все веселы были,
Жартували і съпівали,
Бо вшытки ся разом знали.

Береза

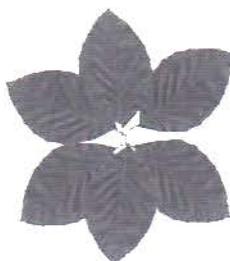
Літали хрущы в нашім садочку.
Дрібний барвінок ріс на горбочку.
Стара береза стиха шуміла.
До землі ся похилила.

Росла береза през довгы рокы,
Ламали газдове березу на мітлы.
Она сой росла, не засыхала,
Што рік на весну ся розвивала.

Юж была стара, груба і сива,
Але на весну все ся розвила.
Нес березы, бо ёй зрубали,
Стары корені в земли остали.

Юж не выпустит молоде гілля,
Не буде береза веце шуміла;
Там при студни, при ярочку
На нашім горбочку.

Затер ся сълід за нами,
Хоц ишы жыєме,
Наш садочок і березу
Мы собі спомнeme.

Вода

Плыне вода, плыне
З горы на долину.
Плыне быстра ріка
През ціліцьку Лемковину.

Тілько там студенок
І быстрых ярочків,
Тілько в наших горах
Глубоких поточків.

А в кожді студеньши
Вода кришталова.
Выпливат зо землі
Зимна і здорована.

Треба там іхати
Воды ся напити,
Бо такой не найдеш
Юж нигде на съвіті.

Цілющу воду
Лемковина має.
Але Лемкы єй не пют,
Бо іх там юж неє.

Споминают чисту воду
Вшытки стары Лемкы,
Бо пили єй під гором
Зо свойой студеньки.

Чыє тепер поле?

Чыє тепер поле
За селом при лісі.
Де газда выганял
Пасти сой телисі?

Чыє тепер поле
При самі границі.
Де газда выганял
Пасти свої учі?

Чыя тепер річка
Де він рибы ловил.
Чыя тепер лука
Де він босий ходил?

Чыє тепер поле
На горі за луком.
Котре газда орал
Деревяным плугом?

Орал газда землю
На рівны загоны,
Поганяч поганял
Його гняды коні.

Вороны по скыбах
Хробачки дзъобали,
Жаворонкы над конями
Весело съпівали.

Орал газда землю
Высоко на горі,
Віділ свою хыжу
Ніже в ріднім селі.

Чыя тепер хыжа
Де він ся народил,
Чыя тепер школа
До котрой він ходил?

Чыя тепер церков
Де його окстили.
Де го мама в неділю
За ручку водили?

Хто газдови даст одповід
На його питаня,
Хто заграбил його землю
Яку достал од няня?

Так сой Лемко сідит
Тай собі споминат,
Як то прудко з часом
Віштко проминат.

Проминуло наше жыття
В далекі чужыні,
А радиме і думаме
Все о Лемковині.

Стара Лемкыня

Стара Лемкыня
Мати, газдыня,
Тяжко на роли робила,
Семох сынів выкормила.

Наймолодший пас коровы.
Старший орал сіры горы,
Третій возил грубы кльоцы,
Часто вертал о пілночы.

А четвертий коні ковал.
Пятий по горах мандрувал;
Носил гусьлі під пазухом
Він веселым был гудаком.

Шестий робил черевікы,
Семий пішол в Америку.
Забыл о мамі і братях.
Тяжко робил в майнах.

Мати на листы чекала
О сыночку все думала:
- Чом не пришле хоц дуляра,
Бо я го так тяжко ховала.

Был найстарший,
Был найкраший.
Мати все так го віділа
Г за сыном барз тужыла.

Забыл о селі і родині,
Жыття прожыл на чужыні.
Деси там го поховали
Далеко од братів і мамы.

Ни могилы, ни каменя –
Трава рівно покошена.
Не ма жадного крестика –
Ту богата Америка.

Лемковино, наша мила

Лемковино, наша мила,
Як я шыро тя любила.
Не забуду тя николи:
Нашы поля, наши горы.

При ріци-м сой сідила,
В быстру воду-м ся смотріла.
Малы рыбкы там плывали,
В чисті воді ся плюскали.

Там сой росла верба крива
Над воду ся похилила,
Там весело пташок съпівал,
Він гніздочко сой будувал.

Боцан ходил по завоях,
Часом стал на єдня нозі;
Жабы в мочылі кумкали,
Пред боцаном ся ховали.

Він ся смотріл быстрым оком.
Імал жабкы долгым дзьобом;
Літал до свого гніздочка
Носил жабкы своїм діточкам.

Были в горах такы часы,
Же зме віділи гірскы красы:
Траву, квіткы і потічки,
Чисту воду, круты річки.

Але горы нам забрали,
Котры шыро зме кохали.
В горы ся юж не вернеме.
Лем за жальком сой спомнeme.

Може нам ся вшытко снило,
Може красы там не было?
Была краса під горами,
Таку нигде не споткаме!

Теплий вітер з гір полуват.
Сухе лисьця з вербы здуват.
Сухе лисьця річком плыне
Лемковина наша гыне.

Медже горами

Медже горами

Там при поточку

Жыли сой Лемкы

В своїм селечку.

Там ім шуміла

Дрібна лозина

Там они торгали

Квітки і зіля.

Сонечко ясне

З неба сіяло,

Теплым проміньом

Горы згрівало.

Там они знали

Кажду стежочку

На горі, в лісі,

В крутім поточку.

Ліси шуміли,

Вода черчала,

З горы на долину

Собі спливала.

На зрубі малини,

На горі ягоды,

Зберали в кошычки

Дівчата молоды.

Была там доля,

Была недоля,

Вшыткы там мали

Кавальчык поля.

А в ті гущаві

І буйнім зілю

Мож було відіти

Часом і змию.

През долги вікы

В тім селі жили,

Они ся колиси

В нім народили.

Але юж щезла

Гірска природа.

Вшытко пропало –

Ой! – яка шкода!

Там сой ходили

Босо по росі,

Там ся купали

В чистенькі воді.

Пекар

Іхал пекар през село
Віз мал шатром крытий.
А што мал на возі? –
То треба згаднути.

Мал він булки, булочки,
Смачны кукелочки.
Долгы коміснякы,
Округлы хлібочки.

Пекар в ночы нѣ спал
Але кісто місил,
Вчасно рано пюк булки –
Роками так робил.

Выпікал тото разом
В хыжы під берегом,
В пецу собі палил
Буковым деревом.

Прото булки пахли
На цілу околицю.
Бо были печены
Натуральні в пецу.

Якы были смачны
Тоты кукелочки!
Чом тепер не печут
Так смачны булочки?

Змеханізували вшытко –
І млины і пецы,
Не знают пекаре
Такой булки впечы.

Тепер хліба, ружных булок
Єст велика купа,
Але найти добру булку –
То велика штука.

Лемко на границы

Ходил Лемко по границы
Тай зімали го стражници;
Хотіли го з собом взяти,
Зачал Лемко іх благати.

Не берте ня до касарні,
Бо я чловек старий, марний;
Я на ногах там не дійду,
Будете мати зовном біду.

Як выходжу на границу
Виджу цілу околицу;
Смотрю з горы на долину,
Виджу рідну Лемковину.

Я не пришол гандлювати.
Лем хцу сой поспоминати:
Як єм сьпівал пізно в ночы,
Пас єм коні на убочы.

Орал єм ту свою нивку,
Любувал єм гарду дівку.
Тото вшытко ся скінчыло,
Так як сон юж проминуло.

Косил я ту жытко косом,
По стерниску ходил босо;
Мила жытко підберала,
Рівно в снопы повязала.

Але бы нам было мило.
Як бы ся ту тепер жыло.
Разом бы-зме сой сідили,
Разом бы-зме сой радили.

Стражники кус постояли,
Старого Лемка выслушай.
Лишили го на границы
Най смотрит по околици.

Нич Лемкови не остало,
Вшытко його запропало.
Посмотріл він на долину
Тай одіхал на чужыну.

Нашы горы

Горы, лісы і долины,
Горы, верхы, полонины.
Де ты, Лемку, тепер найдеш
Другу таку Лемковину.

Такы верхы з ялицями,
Такы луки з квіточками.
Таку воду чистіцьку,
Што плыне в потічку.

Плыне вода на долину.
Черчыт собі по каміню.
Там газда давно ходил
Вытинали сой лозину.

Там сплітал кошыкі.
Выкручал бічыска;
Смотріл з горы на воду,
Як спльывала така чиста.

Над самым потічком
Пташок красыні съпівал.
Газда при такі роботі
Съпіву пташка слухал.

Часом ся му сніє
Його Лемковина,
Потічок, кошычки
І дрібна лозина.

Він так во съні видит
Тоту чисту воду.
В котрі все напавал
Під вечер худобу.

В ті густі лозині
Жаба сой кумкала,
В чистенькі водиці
Рыбка проплывала

Сонце заходило
За густу бучыну.
Так Лемко споминат
Рідну Лемковину.

Съпівал собі Лемко

Съпівал собі Лемко
На високі горі,
Летіл його голос
Навколо по поли.

Съпівал собі Лемко
В свої закутині,
Летіл його голос
По цілі долині.

Съпівал собі Лемко –
Ішол з коровами.
Летіл його золос
Попід небесами.

Съпівал собі Лемко
В губокім потоци,
Чути було голос
В ден і серед ночи.

Съпівал собі Лемко.
Як рубал дерево.
Чути було голос
На ціліцьке село.

Лемки все съпівали
Як сві леник пряли.
Бо они так завсе
Радіст вказували.

На Заході Лемко
Перестал съпівати,
Каждому Лемкови
Хтіло ся плакати.

На Заході Лемки
Юж так не съпівали.
Зато нашы съпіванки
Так марно пропали.

Лемковина

На Лемковині горы высокы.
На Лемковині круты потокы;
А в тых потоках вода черкоче,
На Лемковині жыти ся хоче.

На Лемковині лісы зелены,
Хоц тепер юж міцно понищены;
Там на дереві пташок цвіркоче,
На Лемковині жыти ся хоче.

На Лемковині было весело.
Хоц то лем было маленьке село;
Люде съпівали, всі ся веселили.
В своіх горах щасливо жыли.

З Лемковины нич юж не остало,
Вшытко заросло, вшытко пропало:
Лем спомини ся залишили
О тім, же Лемки щасливо жыли.

Съпівайте, Лемкы

Съпівайте, Лемкы,
Съпівайте весело,
Жебы было чути
Аж на друге село.

Як Лемкы съпівают
Далеко в чужыні,
То іх голос летит
Гей!, аж по Лемковині.

Бо Лемкы съпівали
І съпівати будут,
Лемкы Лемковину
Гей!, нигда не забудут.

Лемкы сой съпівали
Рано в вечер, в ночы,
Бо Лемкы до съпіву
Гей!, сут люде охочы.

В сорок семім роци
Наше нам забрали,
По цілім Заході
Гей!, нас порозганяли.

І тепер мы, Лемкы,
Хоц ту проживаме,
Але о корінню
Гей!, своїм памятаме.

Все памятаме,
Памятати будем,
Одкаль ся ведеме –
Гей!, нигда не забудем. (съпіванка)

Студня

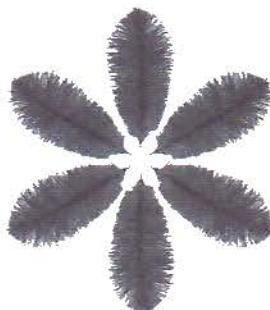
Студня, зо студеном водом,
З журавльом і з бетоном.
Така студня то спомини
З нашої рідної Лемковини.

Студня, зо студеном водом
Вкрыта в зимі котибом:
Така студня то спомини
З нашої рідної Лемковини.

Студня, зо студні при дорозі
Пили воду мандрівники;
Така студня то спомини
З нашої рідної Лемковини.

Студня, студня мурувана
Тепер земльюм засыпана:
Юж по студни лем спомини
З нашої рідної Лемковини.

Тепер идеш Лемковином
Нес студні зо студеном водом;
Разом вшытко запропало
Крячом буйно позрастало. (съпіванка)

Студенька

Идут Лемки зо Заходу
По лемківску здраву воду.
Бо ту вода все чиста
Зо студеньки зимна пырскат.

Идут Лемки з України
По воду до Радоцины.
По кроплену, посьвачену,
По піл віку однайдену.

Идут Лемки і з Канады
Напити ся чистой воды,
Зо студеньки під горами
Де ходили з коровами.

А студенька зароснена
Земля на ню вывалена,
Чышат ёй, лисьця выгрібают,
Чисту воду попивают.

Чиста, зимна і здоровая
Тече вода спід явора.
Лемки воду попивают.
Давны часы пригадуют.

Споминают млады роки
Де ходили на ягоды,
По потоках, по камінях
Гукали по долинах.

Вшытко Лемкам заграбили,
Вшытко Лемкам понищили.
Лемковина загублена
Крячом дикым пороснена.

Дзяд

Ходил дзяд по Лемковині
Од села до села.
Все достал горня молока
І кавалец хліба.

Дахто дал му зісти обід,
Яєчко му зварил,
Зато дзяд на Лемковині
Голоден не ходил.

Літом спал дзяд дагде в сіні.
В стодолі на боїску.
Але зимом дзяд спал
Завсе на припецку.

Заголовок під голову
Дзядови гвопхали
І дакыма гурманами
Го повкривали.

Выгріл ся дзяд на припецку
Тай як кіт сой мырчал,
Коли ся добрі розвиднило
В дорогу знов рушал.

Пережыл дзяд долги рокы
Там на Лемковині,
Ходил од хыжы до хыжы
Як в свої родині.

Знал дзяд в горах вшытки села
І люде го знали,
А молоды часом з дзядя
Собі жартували.

Раз зашол дзяд аж до міста
Склепы сой поозерати,
А як вернул дзяд на село
Зачал так оповідати.

Долго-м ходил по улицях
Аж ём был голоден,
Юж ём так ослаб,
Же ходити-м не был годен.

Крас кукелок і колачы –
Чого там не было?
Але я не мал пінязи –
Де іх взяти было?

За дармо ти нихто не даст
Ани окрушину,
Ліпше зроблю як ся верну
До села на Лемковину.

Сіл ём собі на камени
І так собі думам:
Юж я веце до міста
Не буду мандрувал.

Вернул дзяд на Лемковину.
По селах сой ходил,
Все достал кавалец хліба –
Голодний не ходил.

Корчма

В середині села корчма стояла,
Там ся палюнка струмінями ляла.
Хлопи зо села в ні ся сходили
Тай журбу в палюнци топили.

Пиво з анталка, вино зо дзбанка
Там наливала млада карчмарка.
Од вечера аж до рана
Корчма была отворена.

Гудаки весело грали,
На басах фест басували.
Хлопи з цілого села
Остатні грош там лишали.

Бо як ся выпие,
Легко ся танцює,
Товди ся не думат,
Што ся дома діє.

А як ся вказала
Порожня кошена,
Треба ити домів
В ногавках без ременя.

Бо і ремін пропил –
Што йому з ременя?
Дома дрібны діти,
Заплакана жена.

Не вшытки газдове
До корчмы ходили,
Часом при оказії
Погарик выпили.

Хто не пил, не гулял,
Грош до гроша стулял,
Міг землю докупити
Для громадки діти.

Треба єй буде вінувати,
Треба вшыткым дашто дати.
Весіля добре справити.
Вшыткых в селі погостити.

По роках часом жалували,
Же totу корчму міняли
Тай свою земличку
В ній не прогуляли.

Бо як панство нас вигнало
Вшыткых єднако зрівнало.
Тых, што в корчмі сой гуляли
І тых, што ся в полі нарабляли.

Тот, што гулял, то жартувал:
- Што маш з того жес працювал,
Тепер разом в пе-ге-ері
Возиме згнилы компері.

Бурками нас прозывали,
Барз ся з Лемків высьмівали.
Вывластили нас з нашого,
Жебы-зме не малиничного.

Шатровы цигане

Іхали цигане
Горами, селами
Свойма шатровыма
Возами.

Газдове во селі
Цілу ніч не спали,
Обысьця і хыжы
Свої пильнували.

Розложыли табір
В лісіку під гором
Де была студенька
Зо студеном водом.

Шатровы цигане
Мусіли мысьліти,
Як ту выкормити
Громадочку діти.

Циганки по селі¹
Пішли ворожыти,
Дашто выжебрати.
Дашто спіняжыти.

Іхали на ярмак
Кінми гандлювати,
Кусьцьок заробити,
Часом дашто вкрасти.

Цигане в студеньци
Коні напоіли.
На малі полянци
Оген розпалили.

І так сой іздили
Горами, лісами,
Лежали сой в тіни
Попід деревами.

І так сой сідили
Може кус змучены.
Коли ся повернут
Зо села іх жены.

А нашы цигане
Мешкали за селом,
Мали свої хыжки,
Грали сой весело.

Компери нарыли
На газдівскім полі,
Але до компери
Треба не лем солі.

Єден грал на гусълях,
Іншый зас басувал
І газдівски коні
При кужни підкувал.

Жебы дашто зварити
І дашто виечы,
Зато так сідили
Аж до пізнай ночы.

Циган любил грать,
Желізо клепати,
Але він не любил
Земличку орати.

Пред піл віком

Пред піл віком жил сой Лемко
Ищи в своїх горах,
Ходил собі по Бескідах.
По лісах, по горах.

Споткал він там не раз волка
Рогача і серны.
Котры пасли ся за гором
На газдівскім зерні.

Але Лемко любил горы
І любил зъвірятा,
А волка то він рахувал
З свого пан-брата.

Раз ся выбрал Лемко во съвіт
Тай іхал потягом,
Потяг свистал і так дуркал
Аж съвіт очах миготал.

Іхат Лемко в тім потязі
Голова ся му хвіс,
Тай заснул на лавци –
Штоси ся му сніс.

В тім потязі юж од рана
Голосне гаданя,
Съміют ся з старого Лемка
І його убраня.

А він был обутий в скірнях,
Райткы мал сукняны;
На голові мал капелюх,
Кошелю леняну.

Але він ся не отзывал,
Нібы спит і храпит,
Тай слухат,што о Лемках
В потязі ся радит.

Lepiej by zrobili,
Żeby Rusinów wypędzili,
A w te góry, w te Beskidy
Wilków napędzili.

Пан Біг іх выслушал –
Сут волки в Бескідах,
Но і зас неє добрі –
Зас велика біда.

Волки дусят уші,
Входят в загороды.
Неє Лемків, то сут волки,
Неє на то рады.

Як не могут дати рады.
А з волками біда –
Най выженут тоты волки
За границу, до сусіда.

Там собі порадят
З такыми зъвірями,
Зроблят так як комуністы
Зробили з Лемками.

Лемкыня в Канаді

Канада, Канада –
То не Лемковина,
Хоц то край барз гардій –
Для Лемка – чужына.

Канада богата –
На Лемковині – бідно,
Але там Лемкови
Жыло ся выгідно.

Там ся Лемко вродил.
Там по горах ходил;
Там його прадіды,
Там його коріня.

Там на Лемковині
Свіжий вітер дує,
А ту на чужыні
Лемко ся марнус.

Ту горяче літо –
Неє чым дыхати.
Ту ся Лемко мучыт –
Нес де вертати.

Там сой Лемко вышол
Высоко на гору,
Смотріл сой на село,
Сьпівал сой весело.

Лем юж раз до рока
На „Батру” идеме,
Треба нам там быти,
Як ишы жыюме.

Батра, хоц дойдж ліє,
Для Лемка приємна,
Лемко ся там тішыт,
Бо то його земля.

Лемко не забуде
Горы і потокы,
Тоты круты річки,
Студеньки глубокы.

Бо для Лемка горы
То місце пресъвате,
Там ся Лемко вродил,
Там бы хтіл вмерати.

Лемко на чужыні

На чужыні, на далекі
Стал Лемко думати:
Не маме свого краю,
Не мам де вертати.

Нес села ани хыжы,
Нес вітчызни;
Юж нам нич не остало
Лем жыти на чужыні.

Давно люде повідали,
Же чудже не гріє,
Зато добрі нам не буде –
Нам все зимний вітер віє.

А на наші Лемковині
Села пропадають,
Там по нас Лемках
Сылды затерают.

Ишы вшытко не затерли –
Хоц так барз хотіли.
Ишы хоц де-негде церкы
Там ся залишили.

Може Пан Біг іх хоронит,
Жебы не пропали,
Жебы они вказували,
Же там Лемкы жыли.

Лемко в Канаді

Приіхал Лемко до Канады,
Купил білы червікы
І юж забыл, же єст Лемком.
Думат, же єст пан великий.

Жебы в Канаді паном быти
Треба школу ту скінчыти,
Ангельску мову добрі знати
І ишы добру роботу мати.

Як ся декотры Лемкы
В Канаді кусыцьок доробили,
То материњську мову
Цалком забыли.

Дуже Лемків ся не признат,
Же з Лемковины походят.
Певно будут більши паны,
Як повідят, же они Кияны.

Же мы інчу мову мали? –
Добрі же-зме памятали,
Же все при своїм были,
Діти бесідувати навчыли.

На Лемковині єм ся вродила,
Од мамы мовы єм ся навчыла.
Того я ся нич не встыдам,
Же по лемківски бесідувати знам.

Чого бым ся мала
Свойой мовы встыдати,
Як сї мене навчыла
Моя рідна Мати.

Може дакому моє писаня
Не буде ся любити,
І може зато зохчут мене
Хоц кус приганьбити.

Як так буде, то вытрамам,
Бо Лемкы, то тверды люде.
Все ім штоси зашмаряли,
Але они то перетримали.

Лем, всі Лемкы.
Свою мову не забывайте,
Одкаль ся выводите
О тім памятайте!

Як нас з наших гір выгнали
Выштко наше притоптали,
А мы ишы жысме –
По лемківски бесідуєме.

В польских границах зме жыли,
Ружны подї на то ся зложыли;
Люде, якы тоту правду добрі знают,
То нас Лемків в поважаню мают

Туга за рідним країом

Канада, то гардий край.
Красний, як та ружа.
Хто ся ту народил
За ничым не тужыт.

Сут ту ліссы, гарды паркы,
Озера, долины,
Але нам ту все бракує
Нашой Лемковини.

Люде іздят барз далеко
Жебы ся спіткати,
Жебы своіом мовом
Побесідувати,

Нам ся ту добрі жыс –
Біды ту не маме,
Але рідну Лемковину
Собі споминаме.

Маме ту всьо, што хочеме.
І што нам пасує,
Але нашой Лемковини
Все нам барз бракує.

Хто ся вродил на Заході –
Добрі му а Канаді:
Хто ся вродил на Лемковині
Не привыкне на чужыні.

Лемковина была

Лемковина была –
Така юж не буде,
Лемко свое рідне
Нигда не забуде.

Перекаже своїм внукам,
Што він сам памятат.
Жебы они о тім знали
Одкаль ся выводят.

Жебы они знали,
О тім памятали.
Же іх діды одтамаль
До Канады приїхали.

На Захід іх выгнали.
Рідну хыжу розобрали.
На Заході докучали,
Бандитами прозывали.

До Канады емігрували
Юж на стары роки.
Ничого ся не доробили,
Але сой там по свому жили.

Хліба мають під достатком,
Мають де мешкати,
Але рідну Лемковину
Все будут споминати.

Де ся чловек вродил.
Де по горах ходил.
Там добрі ся чує.
Серце ся му радує.

Ту Лемко споминат,
Же в горах му добрі было:
Хоц бідно, але весело,
Зато споминат своє рідне село.

Бестрицкы сливкы

Выгнали діти худобу
На нашы поміркы,
Пішли за границу
На бестрицкы сливкы.

Назберали сливок,
В хусткы завязали.
Узіцьком стежком
Назад ся вертали.

А границу, як належыт,
Пильнуюют стражники,
Вышол фінанц з потока
Зо-за густой ялиші.

Гей, дзевочки, де вы были
І де вы ходили?
Ци вы знаете, же границу
Вы перекрохыли?

Ой, паночку, лем нас пустте,
Зачали просити,
Юж мы веце за границу
Не будеме ити.

Фінанц хотіл пострапыти
Тоты малы діти
І повідат: Вы мусите
До касарні ити.

Ой, паночку, лем нас пустте,
Зачали плакати,
А фінанц з діти
Зачал ся съміяти.

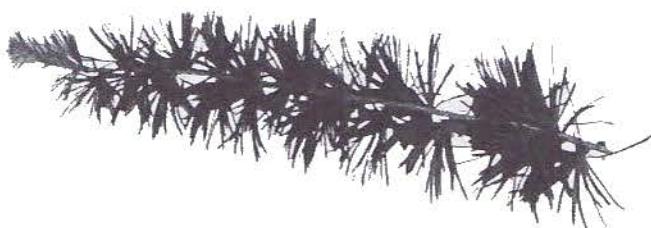
Юж не плачте, я вас пустим,
Переведу през границу,
Жебы-стс вы не трафили
На польску стражницу.

Вышол фінанц на границу –
Смотрит в ліво, в право:
Идте діти том стежочком,
Там де ваши кравы.

Діти стежком не пішли –
Летят просто з гіркы,
І юж веце не ходили
На бестрицкы сливкы.

Пришол фінанц до Конечной
Тай так оповідал.
Як плакали тоты діти,
А він ся з них съміял.

А для діти то не съмішне –
То была граница,
На дорозі стоял сълябант
І мала стражница.

Вітер в Канаді

Вітер виє як волк в лісі –
Немило слухати.
Де чловече одталь підеш? –
Мусиш ту остати.

Можеш піти де лем хочеш –
Ту вільна країна,
Але то неє то само,
Што рідненька Лемковина.

Маш што істи, тепло в дома.
Але штоси ти бракує –
То туга за рідним крайом
Так тебе мордує.

Як тым людом добрі жыти,
Што нич не думають,
Можут робити і хліб істи
О решті забывают.

Каждый человек ест кус иных.
Иншую душу має:
Єден тужыт за рідним –
Другий забыває.

Єден тужыт ціле жытия,
А другий ся съміє
І не чує того вітру.
Як він страшні виє.

Парк в Торонто

Зелены яворы
І зелены сосны.
Такы в тім парку
Гарді сой выросли.

Сосны мают голузочки
З долгыма іглами,
Цілы тоты сосенъкы
Вкрыты сут шышками.

Вовірки сой скачут,
Ядра выбирают,
Высоко на голузци
Сой іх разгрывают.

А дальше в тім парку
Преружны дерева:
Ялиці, смерекы,
На тополи омела.

Кленів кольоровых
Єст ціла родина,
Вітер з них здуват
На землю насіння.

Березы, акаї,
Квитучы каштаны,
На которых сой пташкы
Съпівают од рана.

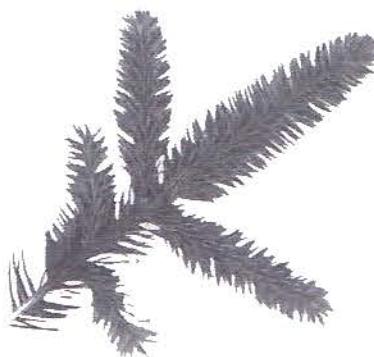
В парку росне трава
Низіцька, зелена,
Бо трава в тім парку
Каждый тыжден кошена.

Чистіцько, зелено,
Лавочки там стоят:
Вовірочки скачут,
Люди ся не боят.

Можна посидити,
Кус собі спочнути,
На зелену природу
Вколо посмотріти.

Люде там приходят
На спацер зо псами,
Зо своіма найліпшыми
Приятелями.

Емігранты в Канаді
Родины не имеют,
Псів собі купуют –
З нима размавляют.

Онтаріо

В озері Онтаріо
Вода коломутна,
Хоц гарда Канада,
А для Лемка смутна.

Гуси і лебеді
По воді плавають.
Люде на лавочках
Сой одпочивають.

Хоц юж пізна осін –
Сонце гарді съвітит,
Кольорове лисьця
З дерев собі летит.

І Лемко там сідит,
Смотрит на озеро
І сой припоминат
Своє рідне село.

Сонце гарді съвітит.
Але юж не гріє,
Для Лемка ту – чужина,
Зимний вітер віє.

Хоц там було бідно –
Вода все чистенька
Плынула в потоках
І гірських студеньках.

Гнеска в наших горах
Вшытко запропало,
Студеньки заросли,
Спомини остали.

Стріча в Торонто

Стрітили ся два краяне
В Торонто на стріті,
Же ся давно не віділи –
Зачали радити.

Гало, Майку, гай, Іване,
Давно зме ся не віділи;
Тай так они на лавочци
На стріті сой сілі.

Оба собі оповідають,
Што то они мають.
Мают гавзы, мают кары
І котичы мають.

О, я маю гавза
Аж на три підлоги,
На гору я вже не иду –
Страшні болят ноги.

Літом сіджу на котичу
І ловлю там фиши,
Часом поплынeme болтом,
Як мам товариши.

А зимом сіджу в бейсменті
І Т.В. вацюю,
І там при форнесі
На софі ночую.

Бо на горі, на підлогах
Я румы рентую,
А літом на голідею
Я румы пентую.

О, дзіоб я єм мал барз добрий,
Я школу клинувал,
А вночы на драйві
Кары єм вацюват.

Ци ты знаеш,
Я в пятницю два чекы приносил,
А в суботу я у боса
Ишы лавник його косил.

Часом то забракло мани
На тоты моргічы,
Бо то і кару єм купил
І новы форнічы.

А жінка то в ресторані
В вечер мыла диши,
Она хотіла мати
Новы прити сюсы.

А шопінт то мы робили
Вечером в суботу,
Не мал ём де ити
Більше на роботу.

Тепер гавс сплачений –
Юж моргічу не мам,
Сіджу в гай парку на лавці
І так собі думам.

Я ишы бым пішол
Лавник покосити,
Але я мам дос дулярів:
Што з нима робити?

Я гавз купил невеликий –
На сдні підлозі,
Не буду по степсах
На гору вылезил.

Добрі, же гавз малий,
Бо таксы скочыли
І не старчат, чоловіче,
Поплатити біли.

Я мал дзіоб в факторі,
Гарт была робота,
Што я ся надвигал
Тых баксів на трока.

Я юж не драйвую
Нигде на гайвейсі,
А ту по Торонто
Пішком помандрую.

Моя жінка ціле жытя
Барз добри дзіоб мала,
В дохторів і льоєрів
Она клинувала.

Приносила собі дресы
І сюсы для мене,
Николи єм не купувал
В шторі сюс для себе.

Котичу юж не мам –
Оддал ём для діти.
Мают де на вікенд
Френдів запросити.

Мысли

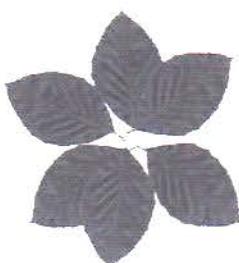
Як бым богата была –
Землю на Лемковині бым купила.
Маленьку хижку поставила –
Там бым до кінця дожыла.

Деревця садила, квітки сіяла –
Загорідку доглядала.
Там бым на землі
Власний кутик мала.

Повітря там чистіцьке –
Свіжий вітер дус,
А на горі спід явора
Вода выбиває.

Вода чиста і студена –
Аж ся хоче пити:
Не така, як з крану,
Што єй хльором чути.

Лемковина – то минуле.
То лем юж спомини,
Забрали, змарнували –
Вырвали нас з коріння!

Куба

Ани ся мі не снило.
Ани-м не думала,
Же ся буду на Кубі
Під пальмами опаляла

Небо синіцьке.
Сонце місно гріє;
Вода в мори чиста,
Вітер єй фалює.

Люде нич не роблят;
В мори ся купают;
Лежат на теплім пісочку
І ся опаляют.

Як ту гарді, як ту мило
Під пальмами полежати,
Гвойти до синього моря,
В солені воді ся выкупати.

Такий гардій острів –
А люде там бідно жыют.
Зато мают крас природу –
Весело ся съміют.

Повітря сувіжіцьке –
Легко одыхати,
Треба лем дулярі мати,
Жебы під пальмами полежати.

Осін жытя

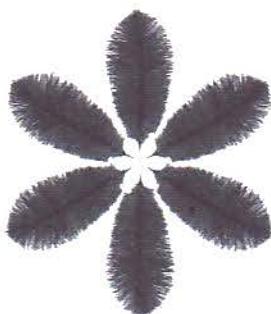
Небо темныма хмарами вкрыте,
Лисьця з дерев падат;
Бура вовірочка на огороді
Орішки на зиму складат.

Квітки юж вшыткы посхли,
Якы ишы вчера съвіжы были.
Пришла природі пора замерати,
Кус почекаме – і знов буде радувати.

Лем люде, што ся постаріли,
Юж не молодіют;
Нич на то не порадиме –
З тым ся годити мусиме.

Сідиме сой в теплі хыжы,
През выгляд смотриме,
Як молоды фурт ся спішат,
А мы нич не робиме.

Проминуло наше жытя,
Як штырі поры року,
Одходиме, проминаме,
Як квітя зорване нароком.

Спомний, Лемку, Лемковину

Спомний, Лемку, Лемковину,
Лісі, поля і долини,
І береги, і Бескіди, де ходили твої діди.
Спомний, Лемку, тоту гору,
Де єс орал свою ролю.
Жаворонок сой щебетал,
Над коником ся трепотал,
А ты ходил сой за плугом,
Орал землю рівном смутом.
Пред вечером іхал домів,
В ярочку єс коня поїл,
Вечером єс одпочывал,
З дівчатами сой жартувал.
Спомний, Лемку, зимну росу.
По ні-с з рана ходил бoso,
Як припинал єс коника
За ярочком при путику.
Спомний, як єс траву косил,
Дурбаком єс косу острил,
Голос летіл над полями,
Дівча ишло з коровами.
Як єс з гори возом іхал
Вшытки-с колеса гамувал.
Ци памяташ, як то било? –
Ой, як часом тяжко било!
Ци памяташ тоты часы,
Як дівчата кіпки трясли,
Парібци ім помагали,
Разом собі жартували.
А спомний сой і вечери,
Як єс ішол за Кычеру,
Дівки леник пристерали,
А парібци збиткували.
Спомний, Лемку, тоту ріку.
Тоты крякы і лозини,

Тоту воду теплісеньку
Де-с ся купал юж за темна,
Жебы никто не підзерал,
Бо-с до гола ся розберал.
А потім юж викупаний
Сіділ єс за лозинами,
Там де были густы крякы,
Ловил єс там рибы, раки.
Часом єс ся там задримал
І над раном домів дыбал.
Спомнеш, Лемку, як в осени
Робили то вшытки жены,
Терли лен і го чесали,
Потім цілу зиму пряли.
Полотно на весну ткали,
При ріці го потім прали.
През літо полотно білили,
Водом поливали, на сонці сушыли.
Ци памяташ тоту ріку,
Што по зливі виливала,
Така була коломутна, береги зрывала.
Ты сідал на коня, през ріку преходил,
Ноги-с двигал на коня, керпці-с не мочыл.
А ци спомнеш ты неділі,
Радіст, коли невісты красыні ся чепили.
Кабаты шырокы, горсет з пацюрками.
В церкви стояли рівно шорами.
В осени єс смотріл де сут стары пияки,
Зберал єс підненьky, а в соснах сосьняки.
Медже яллівіями ружовы риджыки,
Назберал єс грибів повны два кошыки.
Пастухы під меджом оген сой палили,
Пекли компері і при нім ся гріли.
Спомний собі, Лемку, свою Лемковину,
Николи не забуд о своїм коріню.

На горі в ядлівцях

На горі в ядлівцях
Дівчина сідила,
В долину на село
Долго ся смотріла.

На село смотріла.
Горенько плакала,
Ворона на буку
Голосно кракала.

Ворона кракала,
Жалю додавала –
Як я того фалечника
Щырі любувала.

Тепер в церкви на гірци
Тримат за рученьку
Мій милій, коханий,
Другу дівчиноньку.

Він мене не видит,
Він мене не чує,
Він юж другі ручку подал –
Музика ім грає.

Він другу посылюбил.
Бо тамта богата,
А я бідна сиротина:
Не мам мамы, тата.

Піду я во сьвіт –
Не буду ту жила,
Не буду на нього
Каждий ден смотріла.

Най він ся тішыт
І богато жыє,
Най не видит як сирота
Гіркы слезы ліє.

Пішла дівчинонька
Далеко за море,
Він не віділ єї слезы,
Єї тяжке горе.

Листы не писала –
Не мала до кого,
Николи не спомнула
Своего милого.

Він на старіст спомнул,
Же скривдил дівчину.
Може зато він не створил
Щасливу родину.

Бо його родиче
Хотіли богату,
Не хотіли бідне дівча
За невісту мати.

Лемковина давно і тепер

Тепер наша лемковина –
Наша і не наша,
Юж на наши Лемковині
Загынула краса.

Загынула наша краса,
Нашы обычай,
Юж дівчата вечерами
Лен не пристерают.

Перше леник пристерали
Вечером по росі,
Гукали, съпівали
Аж ся голос носил.

Тепер лен ту юж не сюят,
Хто бы хотіл то робити,
Вечерами нитки прясти,
Хто бы хотіл ся мучыти?

Так ту было перше гарді,
Як ту разом Лемки жили;
Вечірки собі робили
І при них ся веселили.

Вшытки разом леник пряли,
Вшытки разом сой съпівали;
На конец забаву справляли,
Ламаником ёй звали.

Забавом вучірки кінчыли,
Вшытки тому рады были.
Разом ся вытаньцували,
Жили весело, хоц розкошів не мали.

Як колиси коровы пасли

Рано, ранісенько
Пташкы сой съпівали,
Пастухы на поле
Худобу выганяли.

Далеко потоком
На гору іх гнали,
А потім в ядлівцях
Весело съпівали.

Некотры дівчата
Прекрасыні гукали.
Іх голосы по лісі
Ехом оддавали.

Старши дідове
Файкы сой курили,
Приповідкы, історийкы
Дітом оповідали.

А діти як діти,
Як ся заслухали.
То часто коровы
Зерно выпасали.

При пасіню коров
Ягоды зберали
І так іх рівніцько
На грозна вдівали.

Закінчали грозна
Жолтыма квітками.
Гнали напасену худобу
З гардьима букетами.

Тепер люде не знают,
Што грозном звали;
Голузку zo смерека ламали.
На ню съвіжы ягоды навлікали.

Як коровы домів гнали
То іх рахували.
Ци часом волкы
Телятко не вкрали.

І то ся трафляло
В нашых Бескідах,
Але то не била
Барз велика біда.

Она до нас пришла в 47 році,
Треба было ся бояти
В білий ден
І серед ночы.

Бо нас погнобили
І неєдного побили.
Пан Біг о нас не забуде,
Бо Лемкы – вільны люде.

Пережылам свое жыття

Пережылам свое жыття –
Не дуже, не мало,
Тілко, што мі было
Од Бога задано.

Засвітило для ня сонце
В горах на Лемковині.
Поховають ня до землі
В далскі чужыні.

Але то лем кости,
Деревяна скриня
Буде похована
Помедже чужыма.

А душа полетит
Понад синє море,
Там на Лемковину
Понад нашы горы.

Споткат своїх предків,
Знайомых, родину.
Будеме смотріти
Разом на долину.

Там гарда природа,
Зелены Бескіды:
Там сонечко ясне
І нашы прадіди.

Акця „Wisła”

Хто то видумал
І чом так ся стало,
Же брутальне вигнання
Акцією „Вісла” ся звало.

Вісла, ріка широка,
Спокіні до моря плине,
Не робит векшої шкоды
В свої рідні країні.

Товди Лемків виганяли –
Били і копали.
Наши дому палили,
Землю одбирали.

З вітцівського вивластили.
Меджы рівно заорали,
Жебы краще виглядало –
Вшытко „Віслом” назвали.

Тепер гойні розпродают
Нашу вітчизнину,
Лемкы ся поневіряют
В далекі чужині.

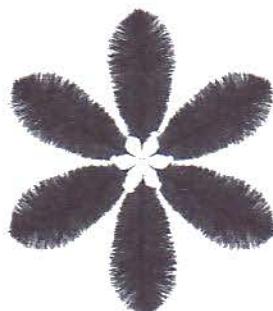
Споминают давни часы,
Своє рідне село,
Як съпівали съпіваночки,
Як было весело.

Акця „Вісла” то зробила
З вшыткыма Лемками,
Одабрала рідну землю –
Пустила з торбами.

Торбы ся юж подерли,
Стары Лемкы померли;
Деси на чужині
Внуки ся остали.

Хоц бы внуки хтіли
Ділову землю купити,
То ім не продадут –
Треба ся з тым годити.

Тепер все ім повідають,
Же наши поля сцалили,
Зато купувати єй можут
Тоты, што в селі жыют.

Пан учитель

Пан учитель не мешкал в школі,
Хоц мал там всі выгоды,
Мешкал обік в сусіда,
Бо знал, яка буде з того біда.

Тисяч деястето сорок семого року.
Як то все в червні ся діє.
Роздал наш учитель дітом
Съвідоцтва до руки.

Зробил то на дворі,
А не в наші клясі,
Бо він юж зрозуміл
Тоты страшны часы.

Красыні ся пожегнал,
Спокою нам побажал,
Але за цілий tot час
На дорогу барз уважал.

Мій брат його ровер тримал,
Міг ся на нім повозити;
Може зато скорше вздріл,
Же учителя идут взяти.

Пішли там де мешкал,
Люди о нього розпитали.
Не змогли го найти
Тай з ничым одіхали.

Його ровер од нас взяли,
До Горлиц приїхати казали.
Він убовців не послухал
І по ровер не поїхал.

На другий ден знов глядали,
Але в свої руки його не достали.
В tot час нянь худобу выганяли
І коня зо стайні выпроваджали.

Дали учительеви узду до руки,
На плечы ґерок і шапку дали.
Сусід свої коровы тіж пустил,
В тім замішаню го не познали.

Він з коньом в старім вбраню,
Мы за ним разом путиком пішли.
Ишлы-зме до річки і ся бояли,
Бо вояки обік нас стояли.

Там він сіл на коня
І погнал до берега,
Вратувал ся мудрий чловек –
Не вдала ся погоня.

Пішол на польськи села –
Там го не глядали,
Мал порядне назвиско –
Підозріня зато не мали.

Такых, як пан учитель –
До Явожна брали.
Там неєдному з наших
Здоровля і жытя забрали.

Спомин з 1947 року

Горы нашы, горы нашы,
Наша Лемковина,
Жыли ту колиси Лемкы.
Як єдна родина.

Разом ся смутили,
Разом веселили,
Часом о меджу
Разом ся сварили.

Жыли они ту од віків –
Ту хотіли жыти
І николи не думали
Горы залишыти.

Жыли они ту од віків –
Обычай свой мали.
Але в сорок семім році
Одталь нас выгнали.

Як нас одталь выганяли –
Тяжко описати.
А ишы нам тяжче
Тото вспоминати.

З превеликым жальом
Люде domы лишали,
Цілий свій добыток
На єден віз брали.

Решту оставили –
Што было робити?
Як в три годины казали
З хыжы выходити.

І так мы мусіли
Горы залишыти,
Так люде плакали,
Як маленьки діти.

Привезли нас до Загожан,
До парку великого,
Де не было на деревах
Лисьця зеленого.

Тоты лисьця з дерев
Люде позривали,
Голодні худобі
Істи іх давали.

Так през пару дни
Там мы кочували,
В болоті по кістки
Під возами спали.

З правой страны в куті
Шатра сой стояли,
В них наша сторожа
І мучытеле мешкали.

Як там Лемків били
Днями і ночами,
То лем аж дудніло
Під тыма шатрами.

Як ся там хто достал
Тым оправцям в руки,
Перешол на земли
През пекельны муки.

Кого там забрали,
Кого там побили –
Неєдному Лемкови
Жытя скоротили.

Як привезли нас на Захід –
Бандитами прозывали
І по дві, по три родини
Зо стації заберали.

І такы нам домы
По селах давали,
Де двері і вікна
З футринами звирывали.

Тай цілий так Захід
Нами засіяли,
Жебы ся Лемкы
Часом не здібали.

І през пару років
Лемкы стражу мали,
Котру в тамтім часі
УБ называли.

Не было нам легко
На Заході жити,
Але мы мусіли
Якоси сой радити.

Ищи по пятдесят роках
Декотры повідают,
Же тоты з чорным „небом“
Свої съвата мают.

Кому на тім затежало,
Жебы Лемків з гір выгнали?
Кому на тім залежало,
Жебы Лемкы запропали?

Сталінови, Гомулкови? –
Най іх Пан Біг зато судит;
Єдно певне єст і буде,
Же выгнали невинных люди.

Прото певно нас выгнали
І про то нищили,
Жебы-змею свою мову
Навіки забыли.

Мы-зме не забыли –
Внуки забывають.
Бо они юж ружні
По съвіті gadajut.

Так ся Лемкы розлетіли
По ціліцькім съвіті,
Же никто юж не зна
Чый то мы діти.

В Америці нас не знают,
На Україні чужинцями называют.
В Польши мы все „небезпечны“,
Тай всяди нами поневіряют.

З нашого кута нас выгнали,
Вітчизну нам забрали.
Тай ся по съвіті поневіряме
І нигде свого нич не маме.

Мы юж за стары, жебы ся вертати,
Але нашым внукам будеме повідати:
Там сут наши горы, там наше коріня,
Там была од віків наша вітчизнина.

Тепер ціла Лемковина –
Tot ватряний кавальчык поля,
Нич на то не порадиме –
Така Лемків доля.

Выгнаня

14 червня 1947 року,
Як сонце сходило,
Войско спокіні
До села вступило.

Тай зараз зачали
Од хыжы до хыжы ходити,
Каждому газдови розказали
Прудко хыжу лышыти.

Люде наскоро ся зберали,
Дрібний добыток пакували.
Коня запрягали,
Насьпіх віз ладували.

З болю і розпуки
Не знали што брати,
В головах думки чорны –
Нияк іх розобрести.

Три дни в Гладышові
Мусіли-зме кочувати,
По загатах під стріхами
Змордуваны спати.

На четвертий ден під вечер
На Магуру нас погнали.
Над раном в Ропици
До води попхали.

Уці ся топили,
Коровы рычали,
А люде безпомічно
На березі плакали.

Вода коломутна
Страшну силу мала,
Мало наши возы
Не поперевертала.

І так нас загнали
До самых Загожан,
Змученых і брудных –
Лем Богу ся пожаль.

Так нам одобрали
Нашу вітчyzнину,
Женут Лемка деси
В далеку чужыну.

В Загожанах в парку
Мы – то невільники,
Бо о нас повіли.
Же мы-зме бандиты.

Заказали вшyткым
За браму ходити,
Не вільно было дітом
Навет цукерки купити.

Пару долгих дни
Люде там чекали,
Бо иши для нас
Вагонів не мали.

Тета няньови товди повіли,
Же-зме дуже меду лишили.
Няньо нашы прудки были
Принести на плечах го хотіли.

Лем няньо не знали,
Якы панове за нами смотріли.
Каждий наш крок сълдили
І за вшyтко люди били.

Дос, жебы ся газда приздрів
На бік ци до переду,
Юж го убовці з палицями
До свого шатра ведут.

Няньо вцалі не знали
Яку біду на себе стігали
І зо Загожан до Конечной
За медом ся зобрали.

Пішли до коменданта і повідають,
Же нам ишы вагонів не дають,
Та ци могли бы ся вернути
І кус багажу притягнути.

Справу собі обдумали
І так з ним бесідували:
„Пане, добрі бы то было.
Як бы-сте мі перепустку дали”.

Він ся долго не задумал,
Перепустку ім виписал,
Але зараз о тім сам
Сторожі знати дал.

Тай воякы з палицями
Пришли зараз до мамы.
Стали коло воза і пытают,
Де мама мужа мают.

Мама ім так речут
І так обясняют:
„Пішол по решту багажу,
Бо вагонів нам не дають”.

Они „своє” знали,
Маму не слухали.
- Ту вас нихто, збує,
Юж не выратує.

Мали-зме пса свого,
Такого гардого,
Як го товди взяли,
Юж зме го не споткали.

Зо Загожан до Конечной
Піше – далека дорога,
Няньо два дни вандрували,
Мы зо страхом іх чекали.

Няньо вернули змордуваны,
А убовці юж пришикуваны.
Як ся од мамы о тім довідали,
З медом до коменданта погнали.

Так му справу глумачыли,
Же они з перепустком выходили;
Тепер бы мали іх зато бити,
Треба на то штоси порадити.

Він ся на медок посмотріл
І казал скоро вертати,
Цілий багаж на віз брати,
На стацию виїжджати.

Як мы до вагона
Багаж ладували,
Няня зо стациї
На переслуханя взяли.

Видно Бог іх захоронил.
Не дал там побити,
Але мы не забудемс,
Што нам пришло пережыти.

Як нас привезли на Захід,
На туту землю „обіцяну”,
То ся з нас высьмівали
І як могли докучали.

Може бы-зме до тепер
Вшытко не памятали,
Як бы мы на сумліню
Дакы гріхи мали.

Наш гріх певно тот єден,
Же на Лемковині зме роджены,
Зато мы так были
Долгий час принижены.

14 червень 1947 р.

Штырнадцетий червень.
Смутна річниця –
Таку нам зафундувала
Славна акція „Вієла”.

Сонце сьвітило
Понад горами,
Выганяли з рідной хыжы
Нас конечнянів.

З рідной хыжы,
З рідного села,
Што кому зме были винны
Зна Пан Біг з неба.

За што выгнали,
Чого нас били? –
Як мы в Конечні
Спокіні жыли.

Може не за тихо,
Бо все зме съпівали,
Але такы звычаї
Мы в Конечні мали.

Штырнадцетого червня
Ціле село плакало,
Од того дня вшытко
В жытю нам ся позміняло.

Лем вода в ріці
Як все спльвала,
Наша радіст в смуток
Нараз ся зміняла.

Село остало,
Як сиротина,
Бо ся розышла
По съвіті родина.

На Заході люди
Всіх порозселяли,
Як половину на вітри,
Так нас розсіяли.

Тепер сонечко съвітит
Так як товди сьвітило,
Лем наше селечко
Барз ся мале зробило.

Нее юж хыжы,
Нее родины,
Лем ся остали
Смутны спомини.

Жебы тых річниц
Нигда не было,
Бо іх споминати
Нияк нее мило.

Та хоу быс хотіл
О тім забыти,
Приходит червень –
Мусиш спомнути.

Смутне то вшытко,
Але правдиве,
Штырнадцетого червня
В Конечні ся стало.

Вопісты в Конечні

В Конечні на пляцувци
Вопісты мешкали,
Барз важных панів
Они удавали.

До тепер не знам
Якы гроши брали,
Але ся барз гарді
Они уберали.

Убраня скроены,
Скірні з холявами,
Якбы они были
Праві генералами.

Як дакотрий хотіл
До дівчыны іхати,
То газда мусіл з плуга
Коня выпрігати.

Так розказували
Аж до пересады,
Але не было на то
Ниякой рады.

Дівчата ходили,
Вшытко ім робили,
Панове вопісты
Руки не брудили.

Єдну дівчыну
Там перестрілили
На тім ся вопіств
Гоноры скінчыли.

Померла на Заході –
Шіснадцет років мала,
Так скоро на вікы
З жытьем ся розстала.

На цментери з єй гробу
Вінці розметали.
За велику бандитку
Видно єй узнали.

Раз в віторок –
В ден торговий,
Нашы конечняне
Забаву зробили.

Молоды, як належыт.
Пішли таньцувати,
А вопісты на Магуру
Люди рабувати.

Што там люде з Горлиц везли –
Вшытко ім забрали.
Хто мал добры черевікы –
То го вызували.

На другий ден голосили:
„На Магурі банды были”.
Люде медже собом лем шептали,
Бо некоторых разпознали.

Але в тім часі
Треба было мовчати,
Бо скоро мож было
В Явожні ся найти.

Хто Явожно пережыл,
Тот мусіл мовчати,
Бо мал заказане
О тім повідати.

Словничок

балец – весільний колач
брушлячок – сердак
векешін – одпочынок, вакації
выгін – дорога, путь на поле
віздеревко – лемківський пахучий крячок при хижы
вотат – жовтий квіток
гадваб – шовк, сдваб
гнеска – сьогодні
гутати – голосно кричати по горах, так робили переважні дівчата
гальон – високий плетений комір, колір
грок – піджак, маринарка
гурманы – стары лахы
доо – сходити з горы, вниз
завої – луки по обох сторонах ярку, води.
казімірка – чорна хустка з гадвабними тороками, шнурками
касарня – казарма, стражниця
карх – шия
кісно - тісно
комісняк – долга булка
колиси – колись
крайка – стрічка під чепец
кустрица – тверда трава на марні землі
лада – скриня на лахы
май – квіток, який в травні заквітал в горах по цільних луках
майн – копальня (mine)
одтамаль – звідти
перестрашник – квіток, який ріс перед домами
прискринок – сховок на дрібны річы в ладі
помірки – поле, луки високо на березі. колиси бывали спільнны
солотвина – мокре місце, мокрина
сохи – поручата до сушіння коничу, конюшини
сяги – дерево пришуковане до продажы
сьпячник – білий квіток, росне на завоях
тебетівка – вовняна, кашмірова хустка
телися – молода корова, так делікатно Лемки звали тіж коровы
убоч – поле високо під лісом
фрайрка, фрайр – коханка, коханець
царі – колядники
центерійка – квіток, який ріс в потоках
шілющий – лікувальний, оздоровляючий
черничанка – кряк ожини
шор – ряд

Зміст

Слово о собі	3	Новий Рік	44
Конечна	5	Кермеш	45
Дзвоны на Лемковині	6	Мясниші	46
Лемковина	7	Зима на Лемковині	47
Бук	8	Хыжка	48
При границі	9	Лемкы ся кінчают	49
Лемковино, Лемковино!	10	Векешін	50
Лемкы	11	Бесіда старых Лемків	51
Наше до '47-го	12	Ватра в Ждыни	52
Наша хыжа	13	На ватрянім полі	53
Наш потік	14	Думка старого Лемка	54
Наш явір	15	Лемківські ліссы	55
В наші долині	16	Сяги	56
Рокита	17	Фурмане	57
Краса Лемковини	18	Смерековий ліс	58
Калина	19	Хыжа на беріжку	59
Липа	20	Лемкунія на Лысі Поляні	60
Жайворонок	21	Два Лемкы	61
Боцаны	22	Захід	62
Гластівочки	23	Сон	63
Меджа	24	Квітки	64
Дики гуси	25	Зіля	65
Сорока	26	Купала	66
Ворон	27	Собітка	67
Пташок	28	Коники	68
Буря в горах	29	Кошычок	69
Пастушок	30	Когуты	70
Лемковина наша рідна	31	Там на Лемковині	71
Верний же ся, Лемку	32	Смеречки	72
Нічка на Лемковині	33	Снили ся мі баба і дідо	73
Весна на Лемковині	34	Поміркы	74
Ранок на Лемковині	35	Спомини з молодих років	75
Літній ранок	36	Гора Явір	76
Жнива	37	Як ся ту змінило	77
Осін в горах	38	Гучок	78
Квітна неділя	39	Липна	79
Великден	40	Дідо	80
Неділя на Лемковині	41	Коваль	81
Съватий Вечер в горах	42	Котик	82
Съватий Вечер в Канаді	43	Буковина	83

Лемковина була бідна	84	Мисли	126
Бесіда на чужині	85	Куба	127
Вітер	86	Осін жыття.....	128
Лемкы, Лемкы	87	Спомний, Лемку, Лемковину	129
Ой, ты, Лемку	88	На горі в яблівцях	130
Пишут Лемкы верши	89	Лемковина давно і тепер	131
Не писарка-м	90	Як колиси коровы пасли	132
Бесіда	91	Пережылам свое жыття	133
Написалам, што памятам.....	92	Акця „Wisła”	134
Чого Лемко сам не зробил?	93	Пан учитель.....	135
Смутны думки.....	94	Спомин з 1947 року	136
То ся удало	95	Вытгнаня.....	138
Як вода в потоци	96	14 червень 1947 р.....	140
Осін	97	Вошісты в Конечні	141
Береза	98	Словничок	142
Вода	99		
Чыє тепер поле?	100		
Стара Лемкыня	101		
Лемковино, наша мила	102		
Медже горами.....	103		
Пекар	104		
Лемко на границі	105		
Нашы горы	106		
Сыпівал собі Лемко	107		
Лемковина	108		
Сыпівайте, Лемкы	109		
Студня	110		
Студенька	111		
Дзяд	112		
Корчма	113		
Шатровы цигане	114		
Пред піл віком	115		
Лемкыня в Канаді	116		
Лемко на чужині	117		
Лемко в Канаді	118		
Туга за рідним крайом	119		
Лемковина була	120		
Бестрицкы сливки	121		
Вітер в Канаді	122		
Парк в Торонто	123		
Онтарио.....	124		
Стріча в Торонто	125		

Єва Млинарик-Гыра вродила ся в селі Конечна на Лемковині. Більшість свого життя пережила на чужині; молоды роки на заході Польщі, а старіст в Канаді. Не може забути Лемковину своїх дитячих років. Нес для неї нигде на світі таких гір, лісів, лук з квітками, студеної роси і чистої води. В пам'яті остали хыжы з соломяними стріхами і лемківська бесіда.

Того, що пережила авторка за молодих років вертат тепер нестримно в пам'яті вдалій Канаді і каже брати за перо. Немож забути того, що нам зробила акція „Вісла”. Може тут біль, який чус Єва Млинарик-Гыра, вкаже ся тіж близким сей країнам.